

UCHTENDBESPREKING op maandag 1 augustus 1960

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~QWJ~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~

Naar aanleiding van de dagstaat van KB/N merkt PH.BVD op, dat de Tsjechen nu blijkbaar anders oordelen over plaatsing van een advertentie in De Waarheid dan indertijd met de tractoren, die zij hadden aan te bieden.

PH.C doet verslag van de briefing van de heer . Van ompraten om niet naar Rusland te gaan kon moeilijk sprake zijn, aangezien wel is gebleken dat deze reis op kosten van Buitenlandse Zaken wordt gemaakt en een min of meer officieel karakter draagt.
H.D merkt op dat de heer niet achter het IJzeren Gordijn wordt gestuurd, maar dat hij gaat deelnemen aan het Oriëntalistencongres dat toe-
vallig in Moskou wordt gehouden.
Volgens OVJ is de reis van de heer nu niet meer te voorkomen, maar hij vraagt zich af of in andere voorkomende gevallen dit wél mogelijk is.
PH.BVD wil hierover in ieder geval met de heer spreken. PH.BVD zal vanmorgen nog met DOB spreken over het onderhoud dat deze zaterdag met de heer heeft gehad.

1 augustus 1960.

OCHTENDBESPREKING op dinsdag 2 augustus 1960

328

Aanwezig: PH.BVD - H.K.A. - OVJ - H.B. - PH.C - H.D. - KB/N - KB/N
Afwezig : H.BVD

PH.BVD zal hedenmiddag in Amsterdam bijzonderheden horen over de verkoop van het pand Vondelstraat.

PH.BVD heeft gisterenmiddag een lang en moeizaam gesprek met de heer gehad. Dit onderhoud had plaats op verzoek van de P.G. De heer begon met op te merken dat hij zich de beschuldigde gevoelde. PH.BVD zei, dat hij in retrospectieve zin met de heer wilde spreken om hieruit lering te trekken voor eventuele volgende zaken. De grieven die de heer had waren voornamelijk gericht tegen CRD. In ieder geval, aldus PH.BVD, is uit het gesprek nogmaals duidelijk gebleken dat de heer niet de geschikte figuur was voor een onderzoek in dergelijke zaken. Bovendien komt daarbij dat de Rijksrecherche onvoldoende is geequipeerd, aldus OVJ.

PH.BVD zal nu een gesprek hebben met P.G., die ook wel overtuigd is dat de heer niet de geschikte man was. Tevens zal PH.BVD de P.G. dan zeggen dat de samenwerking met de politie te Amsterdam daarentegen zeer goed is geweest.

OVJ wijst er nogmaals op dat één rechtbank voor de behandeling van spionage gevallen zou moeten worden aangewezen, die door samenwerking met de B.V.D. over de nodige achtergrondskennis zou kunnen beschikken om dergelijke zaken te behandelen. Om dit te bereiken zou de verdachte dan eerst naar deze centrale plaats - bij voorkeur in Den Haag, aldus PH.BVD - moeten worden overgebracht alvorens hem in bewaring te stellen, aangezien de verdachte terecht kan staan in de plaats waar hij in bewaring gesteld wordt.

PH.BVD gaat vanmorgen naar de heer om a) het rapport over het veiligheidsincident te Belgrado te brengen, b) te spreken over de briefing van Kolonel door de MID en c) om zich te beklagen over het feit dat het rapport dat door de ons ter beschikking gestelde tolk, de heer is gemaakt inzake Smirnov, via diens chef bij de heer is terecht gekomen.

Na enige discussie is men het er over eens dat misschien militair gezien de hiërarchieke weg gevolgd moest worden, maar dat het fatsoenlijker was geweest als de chef van dit rapport rechtstreeks in gesloten enveloppe aan de B.V.D. had gestuurd.

H.B. vraagt of het door BOG te maken rapport over de IVE Internationale t.b.v. de NATO, moeilijkheden met Justitie kan opleveren. KB/N meent dat Justitie alleen in het geding komt, als het strafbare feiten zijn die worden medegedeeld.

PH.BVD deelt nog mede, dat Sal Santen nu bekend heeft.

H.B. leest in De Waarheid dat er een Handelsmissie naar Moskou gaat van 11 - 25 september. H.D. vraagt of nu ook een briefing zal plaats hebben, zoals ook het geval is geweest met de handelsmissie naar Tsjechoslowakije (notulen 2-4-1960). De briefing is toen door CS behandeld en PH.BVD vraagt aan PH.C dit thans ook weer ter hand te willen nemen.

2-8-1960.

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B.~~ - ~~PH.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/W~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : H.BVD - H.KA

PH.BVD is gisteren in Amsterdam geweest, maar heeft nog niets gehoord over het pand Vondelstraat (notulen 2-8-1960).

PH.BVD is verder bij P.G. geweest, die hem vertelde een gebroken bij zich gehad te hebben. De heer merkte op dat voor hem de enige goede man van de Rijksrecherche is. De heer be-greep volkomen de moeilijkheden en hij zal een half jaar aan de lijn houden en zeker niet belasten met zaken de B.V.D. betreffende. Het gesprek kwam verder nog op de H.C., waar de P.G. ook mee zit. PH.BVD had aan de heer gezegd dat er in ieder geval ook nog een gesprek met de Officier van Justitie moet plaats hebben. Ondanks de moeilijkheden heeft men de sympathie van de heer niet verspeeld en de heer ~~niet voor het hoofd gestoten~~ *zijn met (van* OVJ meent, dat men in voorkomende gevallen uitsluitend met de gemeentepolitie moet samenwerken, hoewel dan de moeilijkheid van het territoir naar voren komt. PH.BVD meent, dat indien een lijn wijst naar een bepaalde gemeente de politie van die gemeente dan reeds moet worden ingelicht. Men zou een coördinerende officier voor de diverse gemeenten moeten hebben, aldus OVJ.

- a) PH.BVD heeft met de heer gesproken over het rapport Belgrado. De heer deelde mede, dat de militair attaché onder de verantwoordelijkheid van de chef de poste valt betreffende de security. PH.BVD heeft aan de heer medegedeeld dat ~~het~~ rapport aan Buitenlandse Zaken wordt gezonden. *o-her*
- b) Kolonel zal door Buitenlandse Zaken gebriefed worden. Op vraag van PH.D hoe de heer dit wil voorbrengen bij Buitenlandse Zaken zegt PH.BVD, dat Kolonel voor 10 dagen naar Buitenlandse Zaken gaat en hij vraagt aan PH.D om zich in verbinding te stellen met de heer *o-her*
- c) Naar aanleiding van het rapport Bonn heeft de heer gevraagd wie of het dienstpersoneel van Fontainebleau checked. PH.BVD had gezegd dat dit niet door de B.V.D. wordt gedaan. PH.D zegt dat de verantwoordelijkheid in deze zaken bij de M.I.D. ligt.
- d) De heer was het eens met PH.BVD dat het rapport van de heer inderdaad rechtstreeks naar de B.V.D. had behoren gezonden te worden. PH.D merkt op mede in verband met de security (extra copieën enz.) dat het beter is van te voren regels vast te stellen hoe over werkzaamheden wordt gerapporteerd.
- e)
- f) Op vraag van PH.D wanneer de werkzaamheden van de heer aanvan-gen als hoofd van de Ned. liaison missie bij SHAPE, zegt PH.BVD dat dit op 4 augustus zal zijn. Overste is nog met vacantie en neemt dus thans waar.

g) PH.BVD heeft aan de heer _____ medegedeeld, dat de overeenkomst van de B.V.D. met de MID aan de LUID is gezonden in verband met de aanpassing van de te ontwerpen LUID instructie. Indertijd werd deze overeenkomst ook al aan de Marid gestuurd i.v.m. het inlichtingenwerk te Nieuw Guinea.

KB/H deelt mede, dat _____ zich in verbinding heeft gesteld met zijn advocaat. Deze blijkt nog ziek te zijn. Wel had de advocaat gezegd, dat hij nog niet de hand had kunnen leggen op de stukken, aangezien de Officier van Justitie deze thuis zou hebben.

H.B. leest in De Waarheid dat het dagelijks bestuur van de C.P.N. zich accoord heeft verklaard met de inhoud van het communiqué dat werd opgesteld na het congres van de Roemeense Arbeiderspartij te Boekarest.

3 augustus 1960.

Aanwezig: PH.BVD - H.KA - OVJ - H.B - PH.C - H.D - KB/H - KB/N
Afwezig : H.BVD

Op vraag van PH.BVD deelt H.D mede, dat niet contact is opgenomen met de heer , maar met de heer betreffende de briefing van de heer

Naar aanleiding van het dagrapport geeft KB/N nadere inlichtingen. Na de staking hebben de Uniebonden contact gehad met de Directie. De Amsterdamse havenarbeiders zeggen vrijdag opnieuw in staking te zullen gaan, indien hun eisen niet worden ingewilligd.

H.B leest in De Waarheid dat

- a) SAILLANT herstellende is. Hij is vanuit Moskou naar Frankrijk teruggekeerd. Mogelijk wijst dit er op dat Saillant uit de gratie is.
- b) Dr.C. de JAGER is benoemd tot hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.
- c) Winschoten los- en laadplaats is voor Adenauers Wehrmacht. Het stuk is geschreven door "onze streekcorrespondent" in een agitatiesfeer.
- d) De CPN twee van haar zetels in de Eerste Kamer heeft verloren. Om de drie jaar treedt de helft van de Kamerleden af. De verkiezingen zijn gehouden door de Provinciale Staten van Zuid-Holland - Groningen - Drente - Gelderland en Overijssel.

In de Volkskrant leest H.B dat Scotland Yard een onderzoek instelt naar sabotage aan boord van een Brits ijzererts schip in de haven van Rotterdam, de Sept Isles.

PH.C zal inlichtingen vragen aan de I.D Rotterdam.

PH.C heeft een onderhoud gehad met Drs. van Economische Zaken (de heer is met vakantie) over de briefing van de Handelsmissie naar Moskou. De heer merkte op, dat de samenstelling van deze missie uitsluitend personen uit het bedrijfsleven betreft, terwijl in de missie naar Tsjechoslowakije ook ambtenaren waren vertegenwoordigd, o.a. de heer . Hij raadde aan contact op te nemen met de heer of de heer , die al verschillende malen naar Moskou is geweest. PH.BVD zal contact opnemen met de heer en dan tevens vragen wie er naar Rusland gaan.

PH.C heeft een C.O. voor zich dat via de Dienstleiding had moeten gaan over reisbeperking van IJ.G.-personeel. CR heeft Buitenlandse Zaken attent

- gemaakt -

gemaakt op grenspasseringen van mevrouw   en mevrouw   , zonder in het bezit te zijn van de afgegeven verklaring van geen bezwaar door Buitenlandse Zaken. Aan de B.V.D. wordt nu een afschrift van de nota van Buitenlandse Zaken aan de Russische Ambassade gezonden, waarin uitdrukkelijk verzocht wordt in den vervolge zich te houden aan het indienen van de reisroute, tenminste 48 uur voor het begin van de reis met routebeschrijving en vervoermiddel.

H.D heeft sterk het gevoel door het Hoofd van de Dienst Luchtvaart van de Rijkspolitie aan het lijntje te worden gehouden. De afgelopen weken heeft H.D diverse malen geprobeerd contact te krijgen met de heer   . Gisteren heeft de heer   bij afwezigheid van H.D medegedeeld, dat na overleg met zijn superieuren men het toch beter achtte dat H.D ging praten met de P.G.   . Over het motief van deze verwijzing tast men in het duister.

X H.D wil nu naar de P.G. gaan om de resultaten van het onderzoek van de Dienst Luchtvaart open te krijgen om daar dus op te kunnen aansluiten.

4 augustus 1960

8

OGHTENDBESPREEKING op vrijdag 5 augustus 1960 *10/60*

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~

PH.BVD heeft gisterenmiddag de heer bij zich gehad in het kader van
geregeld contact met de B.V.D.
PH.BVD had hem verteld aan H.C. een brief gestuurd te hebben,
waarin hij de waarderende woorden van voor de wijze waarop in de
zaak was samengewerkt heeft overgebracht.

PH.C heeft een telefoongesprek gehad met de heer en aan deze
gevraagd hoever het stond met het voorstel van de heer betreffende
de reisbeperkingen van diplomatiek IJzeren Gordijn-personeel.
Het persoonlijk standpunt van de heer is dat de nota van de
B.V.D. niet doorgezonden zou moeten worden aan de Minister, omdat hij het
niet eens is met de voorstellen en het toch maar een amice-briefje is ge-
weest.
H.KA zegt, dat juist deze weg is gekozen om het zo spoedig mogelijk bij de
Minister te krijgen en volgens PH.BVD om de formele weg via Binnenlandse
Zaken te vermijden (de heer Mijnlieff werd in zijn qualiteit van wnd.
Secretaris-Generaal een copie aangeboden).
H.KA zal contact opnemen met de heer .

H.KA is gisterenmiddag naar de vergadering geweest van de Commissie Contrô-
le Vreemdelingen. De tekst van het rapport is doorgenomen en de Commissie
acht zijn werkzaamheden beëindigd met de komende indiening van het rapport
door de voorzitter.

H.KA geeft een overzicht van de belangrijkste punten van het rapport:
Het rapport zal geen verrassende voorstellen brengen. De contrôle aan de
Belgisch/Nederlandse grens zal voortaan bestaan in een gadeslaan van het
grensoverschrijdende personenverkeer. Voor de B.V.D. is belangrijk, dat
dit toezicht zal opgedragen blijven aan de Koninklijke Marechaussee, in
nauwe samenwerking met de douane, overeenkomend met de aanwijzingen, welke
door de Minister van Justitie reeds zijn gegeven (schrijven van 24 juni
1960, Hoofdafdeling Vreemdelingenzaken en Grensbewaking aan Commandant
Koninklijke Marechaussee). Buiten de doorlaatposten zal dit gadeslaan toe-
vallen aan de plaatselijke politie, behoudens wanneer de Koninklijke Mare-
chaussee uit anderen hoofde aan de Zuidgrens aanwezig, op bijzonderheden
zou stuiten. Dit is dus langs de zogenaamde groene grens. Dit mag nooit
in een contrôle ontaarden.

Er zal worden aangedrongen op een nauwe samenwerking tussen de inlichtingendiensten en de vreemdelingendiensten, waar mogelijk onder één leiding te stellen, en andere diensten (recherche) van de politie.

De hotelcontrôle zal meer effectief moeten worden. Plaatsen waar vreemdelingen met verdenkingen plegen samen te komen (zeeliedenkwartieren) zullen in een contrôle dienen te worden opgenomen.

De voorlichtingen over het "vreemdelingenwezen" op de politiescholen wordt aanbevolen.

Voorgesteld wordt een bijstandverlening t.b.v. de lokale politie door de vreemdelingendiensten van de drie grootste steden.

De behoefte aan het invoeren van een verplicht legitimatiebewijs voor elke Nederlander wordt gesteld met verwijzing naar de voor de vreemdeling in Nederland geldende verplichting van het bij zich dragen van een identiteitsbewijs en de voor elke Nederlander in België en Luxemburg geldende verplichting om een legitimatiebewijs te kunnen tonen.

Wat deze laatste verplichting betreft, waarop ook het publiek bij gelegenheid van de publicatie van de opheffing van de personencontrôle aan de zuidgrens in de pers uitdrukkelijk is geweest, schijnt men het van Nederlandse kant niet zo nauw te nemen. De aanvragen van toeristenkaarten zijn sedert 1 juli sterk teruggelopen en het aantal personen, dat op grond van geen of bezit van onvoldoende papieren uit België wordt teruggeleid is opvallend vermeerderd.

Op voorstel van PH.BVD worden de heren _____ en _____ die als reserves op de lijst voorkomen voor de a.s. Heelsumconferentie, niet uitgenodigd.

PH.BVD heeft gisterenmiddag een gesprek gehad met de heer _____

- a. Het rapport Belgrado werd doorgenomen. De heer _____ was zeer onder de indruk van het "levenswerk" van de B.V.D. functionarissen.
  - b.
  - c.
  - d. PH.BVD had ook nog gesproken over de reis van de heer _____ naar Moskou en hem de nota van DOB voorgelezen en gezegd dat de verantwoordelijkheid bij Buitenlandse Zaken ligt. Van enige twijfel of afzien van deze reis heeft PH.BVD niets gemerkt. De heer _____ was overigens zeer erkentelijk.
- H.KA deelt nog mede, dat de heer _____ ook naar het Oriëntalistencongres gaat. PH.BVD had dit reeds aan de heer _____ gezegd met de mededeling dat de heer _____ op de hoogte hiervan moest zijn.

Daarna heeft PH.BVD nog gesproken met de heer Hasselman over Warschau en Kairo. Op vraag van PH.BVD waarom de deelnemers aan de attaché cursus niet bij de B.V.D. waren geweest, vertelde de heer Hasselman, dat de regeling van de examens veranderd is en deze eerst plaats hebben in oktober/november, zodat zij daarna bij KO komen.

5 augustus 1960

OGHTENDBESPREEKING op zaterdag 6 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~

H.KA heeft gisteren gesproken met de heer [ ] over de nota betreffende de reisbependingen van diplomatiek IJ.G.-personeel. Zoals ook al op de vergadering van de Bijzondere Commissie, die PH.C bijwoonde, was gebleken, toonde de heer [ ] ook nu weinig animo om deze zaak verder te behandelen. Politiek zou een discriminerend optreden, waarbij nu niet alleen de Russen maar ook de Tsjechen, Polen enz. betrokken zouden zijn, moeilijkheden opleveren. De kwestie zal nu waarschijnlijk opnieuw in bespreking komen op de vergadering van 15 september van de Bijzondere Commissie. Eerst daarna zal de zaak aan de Ministers van Buitenlandse Zaken van de Benelux kunnen worden voorgelegd. De heer [ ] zal intussen de zaak intern op het Ministerie wel voorbereiden.

PH.C spreekt over de moeilijkheden indien deze regeling geen doorgang zou vinden, aangezien de Russen in Luxemburg niet aan een zône-grens gebonden zijn. Een oplossing zou zijn een geclausuleerd visum, waaraan nu ook gedacht wordt voor de Russen die zich in Geleen zullen vestigen.

~~KB/H~~ heeft gehoord, dat de Chinezen zich steeds bij Buitenlandse Zaken (de heer [ ]) vervoegen om een huis te krijgen. Via verschillende makelaars zijn hun diverse huizen aangeboden, maar er komt nooit iets van. Zij zeggen overal genoeg mee te nemen en de prijs doet er ook niet toe, maar van de aangeboden woongelegenheden maken zij geen gebruik. Wanneer ~~KB/G~~ maandag terug is, zal dit een zaak voor hem zijn om contact op te nemen met de heer [ ] .

H.B heeft een knipsel uit de NRC, waarin onder de rubriek "Dezer dagen" wordt vermeld, dat de literatuur die aan gene zijde van de Elbe verschijnt in feite slechts verkrijgbaar is via de communistische boekhandel Pegasus. De N.R.C. stelt: "Er is echter wel een praktisch bezwaar aan verbonden dat, naar wij reden hebben aan te nemen, zij die bij Pegasus bestellen, genoteerd worden door de Binnenlandse Veiligheidsdienst".

H.D merkt op dat naar zijn mening iedere bonafide boekhandelaar - vermoedelijk met tegenzin - via Pegasus de communistische literatuur zal kunnen bestellen.

H.KA zal contact opnemen met H.KO om allereerst te horen hoe de verhouding tot de hoofdredactie van de N.R.C. ligt.

- PH.C -

PH.C heeft geconstateerd dat er de laatste tijd veel visa worden aangevraagd door personen van de VAR. Gisteren waren dit er 43, voornamelijk Egyptenaren. De beroepen van de aanvragers lopen erg uiteen, zodat hier niets uit op valt te maken. Hoofdzakelijk worden de visa aangevraagd voor tourisme en soms zelfs voor de tijdsduur van drie maanden.

PH.BVD voegt zich bij de vergadering.

PH.BVD heeft gisteren in kring van Buitenlandse Zaken-mensen de heer
gesproken, die hem vertelde de laatste tijd zeer druk bezig
te zijn met zaken de B.V.D. betreffende. De heer had opgemerkt,
dat de heer misschien toch niet de juiste man voor ons zou zijn, aan-
gezien hij niet genoeg entree heeft. PH.BVD was het hier mee eens geweest, m
maar had hem medegedeeld dat het ook niet onze keuze was geweest.

H.D heeft gesproken met de P.G. over de zaak van de Hugo de Groot. De P.G.
had aangeraden een brief te schrijven, waarin wij zeggen dat wij de stuk-
ken wensen te zien.

6 augustus 1960.

OCHTENDBESPREEKING op maandag 8 augustus 1960

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~OVJ~~

PH.BVD heeft de heer _____ gesproken. Van Moskou had hij niets nieuws te vertellen. Incidenten waren er niet geweest.

Op vraag van H.D of de heer _____ nog met zijn opvolger te Moskou, de heer _____, gesproken heeft over de briefing en of er nog vragen naar voren zijn gekomen, meent PH.BVD dat onze briefing aan het doel beantwoord heeft, aangezien door de heer _____ geen vragen waren gesteld of commentaar was geleverd.

KB/G geeft nog een nadere toelichting over het huizenprobleem van de Chinezen.

Naar aanleiding van het dagrapport van KB/N merkt PH.BVD op, dat het duidelijk blijkt, dat Paul de Groot wel heel ver gaat met zijn critiek op het beleid te Moskou.

KB/N heeft zaterdag van OVJ vernomen, dat Mr. _____ hem had opgebeld en medegedeeld dat het Engelse Lagerhuislid _____ zeer boos was, omdat hij niet toegelaten was bij de arrestant PABLO. H.KA heeft dit vanmorgen ook in De Telegraaf gelezen.

PH.BVD heeft aan Mr. _____ doen weten de beveiliging van de justitiële documentatie even te laten rusten, aangezien nieuwe aspecten naar voren zijn gekomen n.a.v. de zaak SMIRNOV en de _____-zaak. De nota's hierover zullen Mr. _____ worden toegezonden.

H.B leest uit De Waarheid enige stukken voor uit de antwoord-brief van Chroestsjov aan Macmillan. In De Waarheid worden geheel andere stukken uit de brief geciteerd dan in de overige pers. Uit de aangehaalde citaten uit De Waarheid spreken vooral de leerstellige dogmatische stellingen.

H.B leest in De Volkskrant dat boven de 2.000 Italiaanse werkkrachten die reeds in Nederland te werk zijn gesteld, nog eens een 2.000 Italianen zullen komen.

H.KA vraagt of de namen van de Italianen via de afdeling C zullen worden ontvangen of waar deze dan zijn geregistreerd.

PH.C zegt dat het hier gaat om werkvergunningen en Sociale Zaken dus in elk geval over de namen moet beschikken. De Italiaanse arbeiders voor de bedrijven niet genoemd in de brief aan de Directeur van het Rijksarbeidsbureau van Sociale Zaken, zullen niet worden gescreend en de vraag is dus of wij met de namen nog wat zullen doen.

H.B wijst op de mogelijkheid dat op plaatsen waar veel Italianen komen te werken een "Italiaans dorp" ontstaat.

KB/N en H.D menen, dat men de I.D.'en zal moeten inschakelen.

PH.BVD acht dit eerder een kwestie van openbare orde en na enige discussie wordt besloten dat PH.C bij de heer _____ zal informeren waar de grootste concentraties van Italiaanse arbeidskrachten zullen zijn, teneinde de betrokken I.D. dan te kunnen inlichten en te kunnen bespreken op welke wijze het geïnformeerd blijven over hun gedragingen het best zou kunnen worden geregeld.

H.D meent, dat de inlichtingendiensten van de Krijgsmacht ook moeten worden ingelicht, dat de Italianen niet ongescreend op beveiligde militaire objecten zullen gaan werken.

Besloten wordt, dat H.D daartoe een samenvatting van de brief aan Sociale Zaken aan de militairen zal doen toekomen.

8 augustus 1960.

OCHTENDBESPREKING op dinsdag 9 augustus 1960

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~OVS~~

Naar aanleiding van het dagrapport van KB/N merkt H.B op, dat uit een "stemmingsverhaal" moeilijk valt op te maken wie nu wat gezegd heeft, maar dat gezien ook berichten uit andere bron wel naar voren komt dat de Russen beducht zijn voor de Duitsers. Zou men bijvoorbeeld over de woorden van Tito zelf de beschikking hebben, dan zou een dergelijk verhaal enorm veel meer objectieve waarde krijgen.

KB/N deelt mede, dat de staking in de Amsterdamse haven, die nu een 2.000 havenarbeiders betreft, geen extremistisch karakter heeft, maar dat het vuurtje wel door extremistische elementen wordt opgestookt. Paul de Groot bemoeit zich persoonlijk met de activiteiten.

PH.BVD meent, dat de heer van Sociale Zaken (afdeling Arbeidsverhoudingen) nu moet worden ingelicht. De heer zal contact opnemen met de heer om zich op de hoogte te stellen in Amsterdam omtrent de laatste ontwikkelingen en PH.BVD zal dan de heer een bezoek van de heer aankondigen. Al hebben wij niet veel te vertellen, dan is dit toch een goede gelegenheid om een onderhoud te hebben, aldus H.B.

KB/N heeft te horen gekregen dat de heer (notulen gisteren) tot de oppositie behoort van Labour in het Lagerhuis. Met nadruk werd gesteld dat de heer niet optreedt als parlementair vertegenwoordiger in deze situatie. KB/N zal de heer inlichten.

H.B leest in De Waarheid een agerend artikel tegen de Grafische Bond van het N.V.V. naar aanleiding van de royering van een lid van deze bond zonder nadere motivering.

In De Waarheid komt tevens een bericht voor over het bezoek aan de D.D.R. van 10 dagen door een delegatie van het Politiek Jongeren Verbond te Velsen. In het artikel wordt gezegd: "Hoewel over verschillende aspecten van het leven in de D.D.R. niet alle delegatieleden een zelfde mening hebben, was men wel eenstemmig van oordeel, dat het fascisme in de D.D.R. met wortel en tak is uitgeroeid. Tevens was men het erover eens, dat de jeugd in een geest van vrede en vriendschap met alle volkeren wordt opgevoed". H.B vraagt zich af of er hier niet voor KB/N iets te doen valt. De organisatie, die opgericht is op initiatief van een CH-gemeenteraadslid, bestaat uit jongeren in de leeftijd van 18 tot + 25 jaar van verschillende groeperingen. Zij vormen een "gemeenteraad", waarin ook een communistische fractie (leden van het A.N.J.V.) is vertegenwoordigd. In de discussies van de "gemeenteraad" over het leven in de communistische landen overwon de communistische fractie. Zij stelde voor eens een delegatie naar de D.D.R. te sturen om zelf de toestand daar gade te slaan. Over deze zaak is Commissaris bij H.B geweest om hem te vragen of er

gronden aanwezig waren waarop deze reis kon worden tegen gegaan. De politie van Velsen was bang dat bij een ~~weigering~~ ^{bemoeienis} van hun kant de zaak in de Gemeenteraad zou komen.

PH.BVD is het met H.B eens, dat wij als inlichtingendienst wel geïnformeerd moeten zijn wat er in de organisatie omgaat. KB/N acht het een zeer moeilijke en kwetsbare zaak.

Na enige discussie gaat PH.BVD accoord met het voorstel van H.B om een veertien dagen te wachten omdat mogelijk in de pers nog berichten over de verwerking van de ervaringen van de reis zullen verschijnen en I.D. Velsen ons een rapport ~~st~~ sturen.

H.B heeft in de N.R.C. een rectificatie gelezen op het bericht van het bestellen van Russische literatuur bij Pegasus. Het komt hierop neer dat men via andere boekhandelaren de lectuur kan aanschaffen en dan niet bij de B.V.D. geregistreerd staat, maar dat het bestellen rechtstreeks bij Pegasus sneller gaat.

PH.BVD heeft over het oorspronkelijke artikel met H.KO gesproken en is toen tot de conclusie gekomen om niet te reageren.

PH.BVD deelt mede, dat hij de correspondentie naar aanleiding van het artikel in Het Parool van de heer Goedhart alias ., aan de heer Burger in zijn qualiteit van voorzitter der Kamercommissie heeft toegestuurd (notulen 26-7-1960).

9 augustus 1960

8

OCHTENDBESPREEKING op woensdag 10 augustus 1960

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - KB/N

Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~QVg~~

PH.C deelt mede dat ondanks de scherpe nota van Buitenlandse Zaken aan de R.A. over het reizen van de Russen zonder vergunning, toch opnieuw een overtreding is begaan. De Rus had wel een vergunning aangevraagd, maar voor zijn echtgenote was dit niet gedaan.

KB/G deelt mede dat de 7 Russen die zich in Geleen zullen vestigen, op 15 oktober verwacht worden. De regeling met de op ons voorstel aangestelde tolk is niet bevredigend aangezien de tolk tot donderdag zal werken, terwijl wij juist het weekend belangrijk vinden. KB/G zal nog contact opnemen met de heer .

H.B leest in De Waarheid dat er geld wordt ingezameld ter gelegenheid van de 20ste verjaardag van deze krant. Het D.B. van de C.P.N. stelde vast "dat van september 1960 tot september 1961 een bedrag van f 125.000.-- nodig is om de positie van het dagblad De Waarheid te verzekeren en te versterken en om de acties van de partij met kracht te kunnen voeren".

H.D deelt mede dat van de briefing van de heer niets is gekomen door wisselende afwezigheid van beide kanten en waarbij komt, dat de heer zijn visum erg laat heeft gekregen.

De heer is nu maar naar de heer verwezen.

PH.BVD zal de heer hierover inlichten.

KB/N deelt mede dat het bericht in het dagrapport van gisteren maar een gedeelte van een uitgebreid rapport is.

PH.BVD is gisteren voortdurend door KB/N op de hoogte gehouden van het verloop van de staking in de Amsterdamse haven. Aangezien slechts een 24-uurs staking was uitgeroepen, hebben de havenarbeiders het werk hervat onder voorwaarde dat geen rancune-maatregelen door de werkgevers werden genomen.

- Indien -

Indien de verdere besprekingen niet tot een resultaat leiden, wordt op 1-9 weer gestaakt, aldus HB.

Het door PH.BVD aangekondigde bezoek van de heer   aan de heer   (de heer   was met vakantie) heeft gisteren laat in de middag plaats gevonden, zodat de heer   het laatste bericht over het beeindigen van de staking nog mede heeft kunnen delen.

HB deelt mede, dat de heer   een 10 jaar geleden geregeld contact had met de heer   , toen de EVC nog op het toppunt van haar kracht was. De heer   had gezegd, dat hij de berichten van de BVD altijd met veel interesse leest, evenals de heer   .

PH.BVD memoreert dat de heer   indertijd zich ook gunstige zin over de rapportage had uitgelaten.

KB/N deelt nog mede, dat hoewel er veel werk is gemaakt om informanten onder de havenarbeiders te krijgen, deze staking niet van te voren kon worden gemeld. Wel werden de spanningen van te voren geconstateerd.

Op vraag van H.KA of Kreek Meis de zaak in handen had, deelt KB/N mede dat er wel een CPN-havencomité was gevormd maar dat dit niets had kunnen doen.

10 augustus 1960.

OCHTENDBESPREKING op donderdag 11 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~ - ~~ONJ~~

KB/N doet mededeling van de staking van 120 classificeerders in Amsterdam, wegens ontevredenheid over de lonen.

H.B heeft in De Volkskrant een Reuter berichtje gevonden over onenigheid in de communistische partij van India tussen de Chinese en Sowjetrussische vleugels. Beweerd wordt, dat bij de ruzies in Boekarest Chroestsjov een hevig gevecht zou hebben geleverd met de Chinezen, waarbij hij hun verwe- ten zou hebben dat hun agressieve politiek hun de vriendschap van India had gekost. Verder, dat de Chinezen bezig waren hun cellen te vormen in de hele wereld en de leidende rol van Moskou trachtten te ontkennen. Chroestsjov zou overigens in deze strijd de overwinning behaald hebben. H.B gelooft, dat wat er van dit verhaal ook waar is en zonder hieraan staatkundige gevolgen te verbinden, het niet meer om kleine dingen gaat, en dat deze controverse geen voorbijgaande fase is. Men is het er over eens, dat deze interessante ontwikkeling die wij reeds in een vroeg stadium uit onze eigen operaties hebben waargenomen, inderdaad als zodanig door ons onderkend dient te worden.

11 augustus 1960

OCHTENDBESPREEKING op vrijdag 12 augustus 1960

Aanwezig: PH.BVD - ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~OVI~~

PH.BVD brengt verslag uit van zijn bijeenkomst in Leeuwarden met de Commissaris der Koningin en de Procureur-Generaal.

PH.BVD is opgebeld door H.M. Zaakgelastigde in Boedapest, Mr. , die in Nederland is om in het huwelijk te treden en zich beschikbaar stelde voor het geval de B.V.D. hem nodig had. Zelf had de heer niets te vertellen en zou ditmaal dan ook graag van een bezoek verschoond blijven als wij geen wensen hadden.

PH.C en PH.D zullen dit even nagaan.

KB/G vestigt de aandacht op het artikel van Greshoff in Het Vaderland, waarin hij het Prins Bernhard Fonds onder de loupe neemt. Dit Fonds heeft het boek van Henri Wiessing gefinancierd.

Op vraag van PH.C zegt PH.BVD dat het hem nog niet is gelukt de heer te pakken te krijgen (notulen 4-8-1960).

Intussen heeft PH.BVD echter een vriend gesproken, die deel zal uitmaken van de handelsmissie naar Rusland en die zijn bevreemding uitsprak over de set-up hiervan.

PH.BVD zal de heer alsnog benaderen.

PH.C maakt melding van de technische show van medische apparatuur vervaardigd door Nederlandse bedrijven, die in november in Moskou zal plaats hebben en wordt georganiseerd door Stemmler Imex.

PH.D vertelt, dat D het oor te luisteren heeft gelegd bij ^{antika} ~~verschillende~~ bedrijven die zich voor Italiaanse arbeidskrachten hadden opgegeven. De Nederlandse Kabel Fabriek in Alblasserdam heeft, toen zij vernamen dat politieke screening niet mogelijk zou zijn, gevraagd van de lijst geschrapt te worden en verklaard verder geen belangstelling te hebben, daar zij geen behoefte hadden aan communisten in het rustige Alblasserdam. De Rotterdamse Droogdok Maatschappij, die voor 1000 Italianen in de markt was, is toch min of meer gezwicht. Vermeldenswaard is echter, dat de R.D.M. ook van de vorige Italianen nimmer één op de Nederlandse oorlogsschepen heeft te werk gesteld. De personeelschef van de R.D.M., die nogal actief is, goed Italiaans spreekt, en persoonlijk aan de werving deelneemt, heeft gezegd dat hij botweg de vraag zal stellen of de sollicitant communist is en hieraan zal toevoegen dat als hij het later toch zou merken terwijl men eerst ontkend had, hij hun onmiddellijk zal ontslaan, iets dat volgens PH.D deze man ook inderdaad zal doen. Het volgende bedrijf waar het oor te luisteren zal worden gelegd is Hoogovens IJmuiden. ^{R. D. M.} Over het algemeen kan gezegd worden, dat de ~~bedrijven~~ ^{bedrijven} niet happy zijn en het hoogst matig vinden dat - waar zij jarenlang Nederlanders hebben gescreend - de Nederlandse autoriteiten geen kans zien hun gescreende Italianen te leveren. PH.BVD vertelt van de brief van 9 augustus van Sociale Zaken, waarin de schrijver zegt het noodzakelijk te vinden dat hij aan de ondernemingen, waar in het kader van de civiele en militaire verdedigingsvoorbereiding een

beveiliging tegen sabotage moet worden voorbereid, schriftelijk meedeelt dat hun aanvragen om Italiaanse arbeidskrachten op grond van door de B.V.D. gegeven aanwijzingen niet in behandeling kunnen worden genomen. Hierop is door ons geantwoord, dat deze conclusie niet juist kan zijn, omdat het zò is dat vitale bedrijven als zij beslist Italianen willen te werk stellen, dezen wèl kunnen krijgen, mits gescreend.

12 augustus 1960.

OCHTENDBESPREEKING op zaterdag 13 augustus 1960

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~OVD~~

PH.BVD heeft gisteren van KLZ een Russisch pamflet gekregen dat uit Berlijn was gestuurd naar een adres in Den Haag en op straat is gevonden.

PH.C heeft ettelijke van dit soort pamfletten, die tot doel hebben Russische emigranten tot terugkeer naar het Vaderland te dwingen.

PH.BVD heeft van CS2 nog enige punten ter bespreking met de heer ontvangen en zal deze opbellen.

PH.BVD deelt mede dat gisteren op het CVIN een door de heer gecon-
cipieerd bericht werd aangeboden, waarin melding werd gemaakt van de
nieuw-opgerichte Papoea partij in Nieuw Guinea. De naam van de oprichter
werd genoemd, niet die van de bestuursleden, maar t.a.v. dezen werd gezegd
dat "naast goede elementen ook elementen vertegenwoordigd waren die vroeger
pro-Republiek Indonesia waren".

De partij heet christelijk, maar dankt dit adjectief uitsluitend aan het
feit dat de oprichter die student in Leiden is, lid van de VCSB is. Verder
wordt de partij gevormd door een typisch slecht stelletje stokers.

Men spreekt verder over de merkwaardige voorlichting in de pers over deze
partij, die de lezer de indruk geeft dat zij zo "einwandfrei" is dat zij
een schepping van het bestuur zelf zou kunnen zijn.

PH.C vestigt de aandacht op een artikel in Elsevier's "Lectuur zonder last", een vervolg op het bericht in de N.R.C. (alsmede de rectificatie daarvan) over het bestellen van Russische lectuur bij Pegasus en de "last" die men hierdoor zou krijgen met de B.V.D.

PH.BVD heeft gisteren professor uit Groningen op bezoek gehad die als enige Nederlander zal deelnemen aan de Pugwash conferentie in Moskou en die door Minister Struycken naar de B.V.D. was gestuurd voor een security praatje.

Professor vertelde geschrokken te zijn van het in vorige alinea genoemde stukje in de rubriek "Dezer dagen" van de N.R.C., waarop PH.BVD hem had gerustgesteld. Ten aanzien van zijn gedrag in Rusland heeft PH.BVD professor enige waarschuwingen meegegeven. Minister Struycken had veel goeds over de B.V.D. verteld aan professor .

H.B heeft gisteren met H.KA gesproken over het sinds 5 jaren bij de Dienst in gebruik zijnde evaluatie systeem. Dit voldoet niet om een aantal redenen, waarvan er één is dat het systeem zo veel afwijkt van de code die overal wordt gebruikt, dat wij onze evaluatie steeds van een explicatie vergezeld moeten doen gaan. In tegenstelling tot het internationale (NATO) systeem hebben wij indertijd een indeling in drieën willen hebben in plaats van in tweeën. Hierbij geeft de hoofdletter A, B of C de betrouwbaarheid van de bron aan, de kleine letter a, b of c de betrouwbaarheid van de wijze van verkrijgen der gegevens, en de cijfers 1 t/m 6 de betrouwbaarheid van het bericht zelf. Een belangrijk motief om tot het andere systeem over te gaan is dat de militairen in een of andere vorm rechtstreeks of via de I.D.'s toch wel onze grootste klant zijn. Zij zijn aan de militaire evaluatie code gewend en H.B gelooft dat het voordeel oplevert als wij ze in hun eigen code toespreken. Zoals het nu is schrijven wij de evaluatie zeer zorgvuldig op het bericht en sturen dit naar de I.D., die deze niet gebruikt, maar met een korte zin, bijvoorbeeld "lid EVC" de zaak tegenover de militairen afdoet.

H.B zou dus willen voorstellen de mutatie vergezeld te doen gaan van een onlosmakelijke evaluatie teneinde aan de hierboven geschetste gang van zaken paal en perk te stellen.

Dat dit ook nog wel haken en ogen zal geven, daarvan is H.B overtuigd. Met H.KA is gisteren afgesproken dat hij een voorstel zal maken dat ter beoordeling aan de dienstleiding en de afdelingshoofden zal worden gezonden. H.B zou bij het opstellen van het voorstel graag de medewerking van C, D en KB willen vragen en zou het behalve aan de hier vertegenwoordigde afdelingshoofden ook aan H.KCP en H.KO voor commentaar willen toezenden. Ook voor ACD is de huidige gang van zaken een probleem, omdat H.ACD de lange omschrijvingen niet op de kaarten wil hebben.

PH.D wijst er op dat het internationale systeem van twee tekens door betrekkelijk veel mensen kan worden gehanteerd, die op enigerlei wijze hiermee in aanraking zijn gekomen.

KB/N legt er de nadruk op dat het huidige systeem slechts moeizaam bij de I.D.'s ingang heeft gevonden en dat men zeer goed moet overleggen voordat een nieuw systeem wordt gelanceerd.

H.B geeft toe dat op den duur alle stempels "uitslijten" en hun bedoeling vervaagt, maar wijst er aan de andere kant op dat de evaluatie ten nauwste samenhangt met de exploitatie van onze gegevens en dat dit laatste de kwetsbaarste kant van ons werk is, waarop wij steeds worden aangevallen en waarmee niet genoeg voorzichtigheid mee kan worden betracht.

Er volgt een algemene discussie over het eventueel te volgen systeem en de moeilijkheden bij verschillende manieren van verkrijging der gegevens.

13 augustus 1960

Op MAANDAG 15 augustus 1960 GEEN ochtendbespreking geweest.

OCHTENDBESPREKING op dinsdag 16 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : -----

Discussie van de dienstleiding naar aanleiding van de notulen van de P.G.-vergadering van 20 juli, waarbij de samenwerking politie-BVD aan de orde is geweest en door ons is gesuggereerd in Nederland in analogie met Duitsland één Rechtbank officieus aan te wijzen voor de behandeling van spionagezaken (notulen 21-7-1960).

H.BVD gelooft dat voor de volgende P.G.-vergadering op 22 september een en ander in notavorm moet worden voorgebracht, zodat er bereids een Unterlage is. Mocht deze nota door de P.G.'s worden goedgekeurd, dan kan een brief aan de Minister worden ontworpen.

OVJ zal de nota opstellen in overleg met de overige dienstleiding.

PH.BVD heeft zijn eigen bevindingen in de SMIRNOV-zaak gisteren uitgedicteerd en vraagt of OVJ ditzelfde wil doen voor wat betreft de -
zaak.

H.BVD vindt interessant dat uit de KB/G dagstaat de conclusie is te trekken dat de Russische bemoeiingen met SMIRNOV wel zeer nauw zijn geweest en stelt voor dit bericht te exploiteren.

KB/G zal het volledige rapport aan C toezenden, die dan voor de exploitatie kan zorgen en PH.BVD vraagt of dit nog deze week kan gebeuren, omdat hij er dan nog mee kan gaan leuren.

Ten vervolge op hetgeen hij op 12 augustus over de stemming bij enkele Nederlandse bedrijven t.a.v. de Italiaanse arbeidskrachten heeft medegedeeld, vertelt PH.D dat gisteren een dergelijk gesprek is gevoerd met de Hoogovens. Men bleek daar niet erg tevreden te zijn over de wijze waarop Sociale Zaken de onderhandelingen heeft gevoerd.

H.BVD heeft in een courant gelezen dat de regering haar emigratie-politiek wil herzien en vraagt of hiervoor een commissie is benoemd. Men spreekt over de wonderlijke figuur, dat Sociale Zaken het vacuum dat zij door haar emigratiepolitiek schept tracht op te vullen met Italianen die niet gescreend hoeven te worden, hetgeen men als een onbillijkheid voelt tegenover de Nederlanders. Hierbij is het ook niet zo, aldus PH.D,

dat men Italianen alleen aantrekt voor diè werkzaamheden (reinigingsdienst e.a.), waarvoor men Nederlanders niet meer kan krijgen; Sociale Zaken doet evengoed een gooi naar geschoolde als naar ongeschoolde arbeiders.

KB/N maakt melding van een proclamatie van de IVE Internationale, die via Mr. van het A.N.P. is binnengekomen, waarin solidariteit van alle wereldrevolutionairen wordt gevraagd met de moedige Santen en Raptis, slachtoffers van de dwangmaatregelen van het imperialistische kapitalisme. Verder oproep tot steun aan de Algerijnse revolutie etc. etc. Verder verklaart de IVE Internationale in een communiqué, nooit iets te maken te hebben gehad met de "provocateur Joop Zwart". Het A.N.P. heeft niets van deze zaken gepubliceerd.

H.B deelt mede dat er een wilde staking bij Werkspoor Utrecht is, die niet door de partij is opgezet. Het N.V.V. zit op het ogenblik bij de directie over deze werkclassificatie-rel te praten.

16 augustus 1960.

OCHTENDBESPREEKING op woensdag 17 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : -----

Naar aanleiding van de in de KB/N dagstaat genoemde Russische plannen om een World Youth Forum in augustus 1961 in Moskou te organiseren, ontstaat een discussie, waarbij H.B meedeelt dat BFR van mening was, dat het woord forum er op duidt dat slechts één thema in discussie zal worden genomen met de bedoeling de propagandaslag op een bepaald front te voeren. Het gehalte van de deelnemers zou dan ook volgens KB/N beter zijn dan van een Wereld Jeugd Festival en studenten zouden het grootste percentage uitmaken.
...

De uitnodigingen zijn allemaal rechtstreeks uit Moskou verstuurd naar individuen en studentenorganisaties alhier. De Christelijke Studenten Vereniging zou de bedoeling hebben enige vertegenwoordigers te sturen.
H.BVD moet bekennen dat deze aanhoudende activiteit bewondering afdwingt. Steeds heeft de tegenstander wat nieuws en blijft het Westen een slag achter.

H.BVD heeft bericht gekregen van H.KA dat van de Gouverneur bij de Vice Minister-President bericht is ontvangen dat de Regering van Suriname het plan heeft gevormd tot oprichting van een eigen Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

Het ligt in de bedoeling om de Nederlandse Regering aan te zoeken voor deze dienst iemand beschikbaar te stellen.

Men (Mr.) heeft daarbij al vooruitgedacht en het oog laten vallen op de Rijksrechercheur , die verdienstelijk moet zijn opgetreden bij het bezoek van de Surinaamse regeringsautoriteiten van enige weken geleden.

Van Minister Korthals is het verzoek binnen gekomen om op verzoeken van Surinaamse zijde in de aangegeven richting niet te willen reageren alvorens gebleken zal zijn van overleg tussen de Vice Minister-President en de Ministers Beerman en Toxopeüs.

De heer is als "beschermer" opgetreden bij genoemd bezoek van de Surinaamse regeringsautoriteiten en men vraagt zich af of men daar het woord veiligheid in deze zin interpreteert!

PH.D heeft een poos geleden de hand gelegd op het journalistenboekje 1959/1960 en vraagt of hier belangstelling voor bestaat.

H.C ontvangt hetzelfde.

H.B vermeldt, dat De Waarheid veel ophef maakt van de conflicten bij Werkspoor en Wilton Feijenoord e.a. Het betreft voornamelijk korte stakingen, daar men gebrek aan geld heeft, gezien het feit dat de vakbonden er niet achter staan.

KB/N deelt mede dat in de gehele metaalindustrie stakingen verwacht kunnen worden, waarbij de weliswaar samen met de vakbonden uitgemaakte, maar door de arbeider niet begrepen werkclassificatie, een der aanleidingen is tot de ontevredenheid.

Grote ontevredenheid heerst ook bij Werkspoor Amsterdam, waar de directie heeft beloofd op 25 augustus met nieuwe loonvoorstellen te komen. Als deze niet tot tevredenheid van de arbeiders zijn, zal men op 26 augustus staken. Een actiecomité is er nog niet, een en ander gaat zo spontaan in zijn werk, dat men zich daarvoor de tijd niet gunt.

In het algemeen kan men zeggen dat de arbeiders zich beklagen dat zij niet

genoeg meedelen in de grote welvaart, waarbij zij wijzen op de door de pers genoemde enorme winsten.

H.B ziet dat De Waarheid zich bij voorbaat al achter een doodstraf van Powers stelt. Dat een reden hiervan is, dat men Chroestsjov's clementie kan prijzen voor het geval Powers niet ter dood veroordeeld zou worden, gelooft H.B niet, gezien de toon t.o.v. Chroestsjov die De Waarheid de laatste tijd aanslaat.

H.B vermeldt in dit verband het zeer lezenswaardige buitenlandse overzicht in de N.R.C. van gisterenavond, waarbij wordt gesteld dat Chroestsjov de coëxistentie hanteert als een strijdmiddel.

PH.BVD deelt mede, dat de heer _____ naar Moskou gaat, waarschijnlijk in plaats van de heer Jongejans.

PH.BVD deelt mede, dat de nieuwe gezant in Praag, Jhr. _____, gisteren heeft gesproken met H.B en BCP2 en daarna met H.C, CS en PH.D.

Men is het er over eens, dat de heer _____ een zeer aangenaam mens is en de zaak niet alleen goed aanvoelde, maar ook zelf meedacht.

Het heeft H.B opnieuw gefraspeerd hoe weinig iemand als Jhr. _____ van het communisme afweet.

H.BVD vestigt er de aandacht op dat dit niet meer het geval is bij de jongeren; zo heeft Mr. _____, consul-generaal in Hong Kong hem verteld van juffrouw _____ die als lid van de eerste Buitenlandse Zaken ploeg een week op KO is geweest en zo geïnteresseerd was in het communisme dat zij heeft gevraagd of zij de haar nog resterende 6 weken met deze opleiding kon doorgaan.

Verder heeft H.BVD in Hong Kong mejuffrouw Mr. _____ ontmoet, die ook deze opleiding van KO heeft gehad.

H.C gelooft dat de heer _____ t.a.v. de security met een zekere rustige achterdocht naar Praag gaat. Hij zal de loyaliteit van de Nederlanders onderling zonodig opkweken en als voornaamste wapen hanteren.

H.KA heeft van H.B een C.O. ontvangen bevattende een door de rechercheur van de I.D. Utrecht gemaakte statistische berekening van de naoorlogse verkiezingsuitslagen in de provincie Utrecht voorzover betrekking hebbend op de extreme politieke groeperingen. Hierbij is de heer uitgegaan van een conclusie, waaraan de berekeningen aangepast moesten worden. Afdeling B heeft de zaak op een andere manier aangepakt en is gaan werken met feiten en percentages. Het gevolg is dat het heel aardige overzichten zijn geworden, het werk van een van de jongere medewerkers van B, , die in grafieken de situatie voor het gehele land heeft uiteengezet. Het werk van de heer moeten wij terzijde leggen, maar dat van is voor ons goed bruikbaar, aldus H.KA. Laatstgenoemde heeft in een vriendelijk en tactvol onderhoud in Utrecht deze zaak zonder kleeurscheuren doen verlopen. PH.D houdt zich aanbevolen voor deze gegevens.

H.KA brengt een tweede rapport van B ter sprake, t.w. analyses van Zaandam en Koog a/d Zaan.

De "nieuwe" partijleden zitten zeer verspreid, aldus H.KA en het maakt dan ook de indruk dat het kruimels zijn. H.BVD krijgt dit rapport van H.KA en zal graag naast deze nominatieve gegevens over de percentages worden ingelicht. H.B licht toe, dat het stuk zich helemaal richt op een vraag van H.BVD indertijd, waarbij de belangen van D als uitgangspunt dienden.

17 augustus 1960.

OCHTENDBESPREKING op donderdag 18 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : -----

H.BVD vindt de grafieken, die H.KA gisteren ter sprake heeft gebracht bijzonder aardig en illustratief en H.BVD vraagt zich af of wij hiermee hetzij één hetzij meer nummers van ons maandoverzicht zullen illustreren, dan wel deze gegevens in een monografie uitgeven, hetgeen echter geld zal kosten. Het grote voordeel van deze stukken is dat de periferie kan vaststellen dat er ook aan hun gebied aandacht wordt gewijd, waarvoor men zeer gevoelig is, zoals H.BVD heeft ondervonden.

H.B vraagt of het geen bezwaar is dat de enorme teruggang van het communisme zo overduidelijk uit deze grafieken blijkt en memoreert dat bij het vaststellen van het stuk "Current Security Threats arising from Communist Activities in Nato countries" in Parijs men bevreesd was geweest dat door al te grote openhartigheid de Council verkeerde conclusies zou trekken (notulen 18-5-1960).

H.BVD gelooft echter dat wij hier tegen opgewassen moeten zijn; bovendien staat er duidelijk in het stuk dat hetgeen overblijft, de harde en gevaarlijke kern is.

H.B zal nadenken over de beste manier om deze gegevens te verspreiden en OVJ ontvangt de stukken van H.BVD.

H.BVD verlaat de vergadering.

PH.BVD is gisteren bij de heer van het Centraal Orgaan voor de Economische Betrekkingen met het Buitenland geweest om te spreken over de Nederlandse zakenliedenmissie naar Moskou tussen 11 en 25 september. Het blijkt dat het aantal deelnemers reeds van 40 tot 60 was gestegen en op zijn vraag wie de deelnemers waren, overhandigde de heer de deelnemerslijst aan PH.BVD. Verschillenden hiervan zijn wel eens in Moskou geweest en weten dus hoe zich te gedragen. De heer vertelde dat hem bekend was dat de B.V.D. in kleine kring een security talk had gehouden voor de ambtenaren van de Nederlandse handelsmissie naar Praag (notulen 2-4-1960) en dat men dit ook had doorgegeven. Voor een aantal van de huidige deelnemers zou een dergelijk praatje zeer geschikt zijn, volgens de heer , die dit dan zelf zou willen doen. Na enige discussie, waarbij PH.BVD de aandacht vestigt op het feit, dat enkele deelnemers niet vertrouwd kunnen worden, wordt besloten dat C en D een kort memorandum zullen opstellen dat dan door de heer zou kunnen worden uitgedeeld aan de deelnemers en waarbij de B.V.D. volstrekt op de achtergrond blijft en zelfs niet genoemd wordt. PH.D ontvangt de deelnemerslijst. Zaterdagochtend zal aan PH.BVD verslag worden uitgebracht.

H.KA heeft gisteren een telefoontje gehad van de heer van Sociale Zaken, die mededeelde onze brief (notulen 12-8-1960) te hebben ontvangen en hier zelfs voor bedankte. Ons voorstel om de ongescreende Italianen eerst naar een ander bedrijf te sturen om hen na screening op beveiligde bedrijven te kunnen plaatsen, was volgens de heer onuitvoerbaar, omdat geen enkele werkgever daarin zou meewerken. De heer vroeg nu of het mogelijk zou zijn, dat de arbeiders ongescreend in het bedrijf komen, dat zij vervolgens gescreend worden, waarna diegenen die communist blijken te zijn, ontslagen worden. Om dit laatste verantwoord te maken, zouden bij de werving de sollicitanten schriftelijk moeten verklaren dat zij geen lid van de communistische partij zijn. H.KA en PH.D zullen de heren van Sociale Zaken om 11.00 uur ontvangen. Volgt een langdurige discussie of een dergelijke procedure doorgevoerd kan worden. Men is het er over eens, dat men noch de bedrijven noch de Overheid achter zich heeft en besluit te beginnen bij Sociale Zaken af te tasten hoe men er tegenover staat en de zaak dan voor te brengen bij Justitie.

PH.D leest uit een courantenknipsel voor, dat Verolme mededeelt dat hij Chinese arbeidskrachten had willen hebben en dat zijn mensen hiervoor in Hong Kong zijn geweest, maar dat hij ze niet neemt. "Aan communisten op de werf hebben wij tenslotte niets", aldus Verolme.

18 augustus 1960.

Aanwezig: ~~H. BVD~~ - ~~H. KA~~ - ~~OPJ~~ - ~~H. B~~ - ~~H. C~~ - ~~PH. D~~ - ~~KB. H~~ - ~~KB. N~~

Afwezig : ~~PH. BVD~~

1. H. BVD komt terug op de kwestie van de Italiaanse arbeiders en leest de desbetreffende passage uit de notulen van de Ministerraad dd. 29 juli 1960 voor:

"Ondertekening van overeenkomst inzake Italiaanse arbeiders

Minister Van Rooy heeft begrepen, dat de ondertekening van deze overeenkomst spoedig moet plaats vinden. In het akkoord is een aantal van 2.000 Italiaanse arbeiders genoemd. De werving heeft betrekking op ongehuwden; als in de toekomst behoefte aan geschoolden bestaat is er de mogelijkheid ook gehuwden te werven. De reiskosten zullen aan de betrokken werkgevers in rekening worden gebracht. Aangezien geen onderzoek op politieke betrouwbaarheid plaats vindt, zal de B.V.D. opgeven welke bedrijven voor deze arbeiders gesloten zijn. De raad verklaart zich met de ondertekening van de overeenkomst akkoord".

2. H. KA brengt verslag uit van de bespreking die gisteren met drie heren van Sociale Zaken plaatsvond.

H. KA begint te memoreren, dat wij in een brief uiteengezet hebben, dat de Italianen niet komen op het beveiligde deel van bedrijven die militaire orders uitvoeren. Dit is buiten discussie en hebben zij maar te aanvaarden.

Daarnaast zijn er de zogenaamde beveiligde bedrijven, zoals Hoogovens, A.K.U., e.a., waar zij de gehele screening hebben losgelaten, omdat ze het politiek niet kunnen verkopen. Sociale Zaken komt derhalve iedere keer met nieuwe suggesties en zo is gisteren de in de notulen van gisteren genoemde suggestie van Sociale Zaken bekeken. Meegedeeld werd dat de Italianen vier weken proeftijd hebben en als binnen die tijd screeningsuitslagen binnen zouden komen, zou ontslag mogelijk zijn. Daarna zou het een grote misère worden om ze weg te krijgen. Wat betreft ons voorstel om ze bij de werving in Milaan schriftelijk te laten verklaren dat zij geen partijlid zijn, dit was volgens de heren praktisch onmogelijk, omdat niet de bedrijven, maar de bedrijfs-groepen de contracten afsluiten. Verder wezen zij op de moeilijkheid van deze constructie en geloofden niet dat dit een dwingende reden zou zijn tot ontslag.

De enige mogelijke werkwijze was dus volgens de heren, dat de Italianen komen, aan de bedrijven toebedeeld worden en dat men als er een foute figuur tussen zit, deze aan een onbeveiligd bedrijf tracht kwijt te raken - terugsturen naar Italië zal niet mogelijk zijn, tenzij de man in Nederland feitelijk een gevaar oplevert voor de Openbare Orde en Veiligheid. Gebleken communistische gezindheid is niet voldoende motief om ze terug te sturen.

H. KA heeft er wel de nadruk op gelegd, dat het hem niet ontging dat met de boven voorgestelde werkwijze in feite de moeilijkheden naar de B.V.D. werden verlegd. Hij heeft zich met de werkwijze accoord verklaard behoudens overleg met het Hoofd van de B.V.D. en Justitie. Vóór 12 uur vandaag zouden wij definitief uitsluitsel geven.

3. H.BVD betoogt, dat hiermede de ambtenaren van Sociale Zaken onder hetgeen door hun Minister is afgesproken en door de Ministerraad is bekrachtigd, trachten uit te komen en ons er toe willen bewegen terug te komen op ons standpunt. Door dit te doen, aldus H.BVD, zouden wij een werk van 10 jaar beveiligen te grabbel gooien.
4. PH.D wijst er op, dat Minister Van Rooy iets heeft gezegd, dat hij niet kan zeggen. Hij kan nooit waar maken, dat de B.V.D. moet zeggen welke bedrijven voor ongescreende Italianen gesloten zijn. Het gaat er namelijk om, dat Economische Zaken nog steeds bezig is met het opstellen van de lijst van vitale bedrijven. Zij hebben dit beloofd en zullen zich beperken tot 125 bedrijven (waarvan er tot nog toe slechts 12 zijn aangewezen), die zij zullen vragen of zij in bijzondere omstandigheden willen beveiligigen - hetgeen niet wijst op enig plan om daarin een wettelijke voorziening te maken. Wat betreft de personele beveiliging heeft Economische Zaken verklaard, dat dit een tussen de werkgevers en B.V.D. te regelen aangelegenheid is, waarop wij onder de aandacht hebben gebracht dat ingevolge het rapport Inwendige Veiligheid de Minister van Economische Zaken verantwoordelijk is.
Als dus de B.V.D. gaat beslissen welke bedrijven geen Italianen mogen hebben, lopen wij daarmee vooruit op een beslissing van de Minister van Economische Zaken.
Niet alleen van die kant wordt dus niet meegewerkt, maar ook van de kant van de bedrijven zelf. Toen bij een enquête van Sociale Zaken de vraag werd gesteld: "bent U een beveiligd bedrijf", hebben praktisch alle bedrijven dit ontkennend beantwoord.
5. OVJ vraagt, of niet in de arbeidsvergunning kan worden opgenomen, dat deze Italianen niet te werk gesteld kunnen worden in bepaalde bedrijven. Justitie zou een geclausuleerde arbeidsvergunning moeten verlenen. Hiermede zou het hele probleem screenen ook komen te vervallen.
6. PH.D deelt mede, dat het enige spionabele bedrijf op de lijst van Sociale Zaken De Werf DE NOORD was. Daar heeft men gezegd, dat het mogelijk was om voldoende afscherming aan te brengen tegen de 10 Italianen, waarvoor zij in de markt waren.
Wat overblijft, zijn de sabotabele bedrijven die wij hebben geput uit de officieuze lijst van 1950, die door de toenmalige sleutelpuntencommissie was opgesteld en die wij eens onder de tafel van Binnenlandse Zaken hebben gekregen. Het is dus mogelijk, dat op die oorspronkelijke lijst bedrijven voorkomen, waarvan de regering de "vitaliteit" zal bestrijden. Het is dus ook mogelijk, dat een bedrijf als de R.D.M. waar altijd een goed security regime is gevoerd, na een beslissing van de B.V.D. dat geen ongescreende Italianen mogen worden toegelaten, het hogerop zal zoeken, met het gevolg dat de B.V.D. in zijn hemd zal staan.
7. H.BVD maakt zich daar geen zorgen over. Wij moeten zeggen: wij staan voor de Veiligheid van de Staat en die gedooft niet, dat Italianen op de bedrijven van het lijstje worden toegelaten. Dit is ons standpunt en ook Minister Van Rooy vond dit een redelijk standpunt. H.BVD is niet van plan één druppel water in zijn wijn te doen; als de regering dit wil doen, goed, die kan alles overrulen, maar dan kunnen wij zeggen, dat wij ons tot het laatst hebben verzet.
Het is de minister die hier beslissen moet en H.BVD gelooft dat het

moment is gekomen om de zaak uit het ambtelijke omhoog te trekken. Het zal wel aflopen zoals de regering wil, ondanks de notulen van de Ministerraad, maar wij zullen goed laten uitkomen dat het de regering is die deze beslissing neemt.

8. OVJ stelt, dat de Ministers dan zullen moeten intrekken wat zij gezegd hebben t.a.v. het opgeven door de B.V.D. van de bedrijven, die voor deze Italiaanse arbeiders gesloten zijn. Het in zijn hemd staan van de B.V.D. geldt dus alleen voor het kennelijk door de vergadering onwaarschijnlijk geachte geval, dat de ministers niet naar de pomp zouden gaan, so why worry?
- 9.
10. H.B komt terug op de lijst vitale bedrijven. Een voorlopige raming van de volledige consequenties van die lijst was 350.000 miljoen. Minister Beel heeft toen gezegd dat de schatkist dat niet kon dragen en dat het bedrijfsleven het zelf moest opbrengen. Het gevolg was, dat de werkgevers niet op de lijst wilden als ze het zelf moesten betalen - maar allemaál voor het geval de regering de kosten zou dragen i.v.m. de voordelen die aan vitaal-zijn ontegenzeggelijk verbonden zijn.
11. Behalve de lijst vindt H.BVD een belangrijk argument dat deze bedrijven zelf een B.V.I. hebben aangesteld, waarmee ze dus aangeven dat zij de beveiliging van belang achten. En nu ineens is het niet meer nodig - hebben zij dan al die jaren voor niets beveiligd?
12. Besloten wordt dat H.BVD de heer Mansholt zal opbellen en zal zeggen, dat de B.V.D. niet zal meewerken aan het toelaten van ongescreende Italiaanse arbeiders in die bedrijven ten aanzien waarvan met twee ministers is afgesproken, dat de B.V.D. dit ongewenst acht.

19 augustus 1960.

OCHTENDBESPREKING op zaterdag 20 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~PH.B~~ - ~~H.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : --

H.BVD vertelt van het onderhoud dat H.KA, PH.D en hijzelf hadden met de directeur-generaal van de Arbeidsvoorziening (Sociale Zaken) Mansholt. H.BVD heeft gezegd de indruk te hebben gekregen, dat ambtenaren van Sociale Zaken proberen ons ergens over een streep te trekken, die de ministers getrokken hebben. Dat hij - als hij vindt dat de veiligheid van de Staat in het gedrang komt - weigert toe te geven. De heer Mansholt had geantwoord, dat dit ook de bedoeling was, dat als de BVD zegt van bedrijven dat zij geen ongescreende Italiaanse arbeiders mogen nemen, of alleen onder bepaalde voorwaarden, hij dit als komende van een terzake kundige dienst, zou accepteren en de beslissing zou doorsturen aan de minister. Hij ging dus geheel accord, en hiermee is de zaak afgedaan. Blijft natuurlijk de mogelijkheid, dat e.e.a. scheef valt bij de bedrijven en deze in beroep gaan bij de minister, die dan de beslissing zal moeten nemen, hetgeen de kern van het betoog van H.BVD gisteren was. De heer Mansholt deelde nog mede, dat de Italiaanse minister van Sociale Zaken heeft gezegd, dat onder geen omstandigheden screening zal plaats hebben. Wij hebben ons dus op het standpunt gesteld voor onze verdere activiteiten in deze: U krijgt ongescreende Italianen of niets. Afgesproken is nu, dat de enkele bedrijven waar het om gaat, die zich zelf als beveiligde bedrijven beschouwen en er naar handelen, zo spoedig mogelijk een bezoek zullen krijgen van de sectiehoofden van D of hun plaatsvervangers, nadat Mansholt hen vandaag heeft aangeschreven met het verzoek contact op te nemen met de BVD. Zij zijn dan gewaarschuwd dat er nog gepraat moet worden. E.e.a. betekent dat er bijzonder snel gewerkt moet worden, omdat wij op die manier hopen de bedrijven nog een kans te kunnen geven mee te lopen met de rest. PH.D heeft zijn mensen gebriefd dat zij moeten spreken in de zin van "gij beveiligt U" en niet "gij zijt vitaal" (zie notulen gisteren). De D-mensen zullen gaan kijken, a) waar de bedrijven de Italianen te werk denken te stellen, b) voor welke soort werkzaamheden zij ze willen gebruiken, c) of dit in overeenstemming is met een redelijke security, d) of men bereid is zich daaraan te houden en e) of men bereid is ons de contrôle te laten. Van de bevindingen van D zal ons advies aan Mansholt afhangen, die dan aan de "afgekeurde" bedrijven dit zal mededelen.

H.BVD bespreekt de dagstaten van KB/G en KB/N.
De questionnaire van SWAN wordt kort besproken.

PH.B deelt mede, dat BBL gisteren gesproken heeft met de heer .
KB/N deelt mede, dat de EVC/Metaal grote activiteit ontplooit t.a.v. de Hoogovens, waar inderdaad een bijzonder grote ontevredenheid onder de arbeiders

- heerst -

heerst en grote kans bestaat, dat een deel het werk zal neerleggen.

De politie te Velsen is ingelicht.

H.BVD stelt voor dat de ambtenaar van D, die het gesprek over de Italiaanse arbeiders zal gaan voeren bij de Hoogovens, tevoren door KB/N over de dreigende staking en het EVC-aandeel daarin wordt gebriefed, zodat hij niet met lege handen komt.

PH.B leest uit de Waarheid voor over de dreigende stakingen in de metaalindustrie naar aanleiding van de werkalssificatie.

PH.D vraagt of het bericht over de opkomst zijnde Italianen tot de onrust kan hebben bijgedragen, hetgeen KB/N voor onwaarschijnlijk houdt.

PH.B ziet verder in de Waarheid, dat de CPN, kennelijk onder het motto: de aanhouder wint, een oproep tot de P.d.d.Arbeid richt, tot het voeren van een gemeenschappelijke buitenlandse politiek.

PH.D overhandigt concept-memorandum t.b.v. de Nederlandse zakenlieden missie naar Moskou aan H.C voor PH.BVD.

PH.BVD heeft donderdag gesproken met hoofdsommissaris over Smirnov. Er bleek daar een nota te liggen van , waarin deze mededeelde dat de BVD van mening zou zijn dat spionagesaken niet door de recherche maar door de inlichtingendiensten behandeld moesten worden. De heer vond het aangenaam overeenstemming in deze te constateren en vroeg, ofwij "wat hadden aan ", hetgeen PH.BVD heeft beantwoord met een bevestiging van tevredenheid over de medewerking van . PH.BVD zal na zijn terugkomst de zaak verder bespreken. Ook heeft PH.BVD nog gesproken over de fout van ..

21 augustus 1960.

5

OCHTENDBESPREEKING op maandag 22 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - H.B - H.C - PH.D - KB/G2 - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~PH.BVD~~

H.BVD memoreert dat PH.BVD over het stuk van Goedhart aan Mr.Burger heeft geschreven, pour acquit de conscience, want het was niet te verwachten dat deze er iets aan zou doen (notulen 9-8-1960). Hij schrijft in zijn antwoord dan ook: "zie eens hoe ik word aangevallen en ook ik kan daar niets aan doen". Mr.Burger raadt aan de aangelegenheid rustig naast zich neer te leggen.

KB/G2 voegt zich bij de vergadering.

H.BVD heeft een nota aan Van Boetzelaer van C ontvangen die moet dienen ter rectificatie van hetgeen indertijd is medegedeeld in een nota van B en dat volgens CR1 niet juist zou zijn.

H.B zegt, dat CR1 ten onrechte meende dat uit de genoemde nota van B had geciteerd. De bedoeling van deze nota nu is, om de heer er op te wijzen, dat de argumenten die hij tegen Generaal heeft gebruikt, niet geheel deugdelijk zijn. Het stuk zou dan ook alleen nut hebben voor het geval op de zaak terug komt bij

Afgesproken wordt, dat de nota hetzij als brief uitgaat, hetzij door H.C persoonlijk aan de heer wordt overhandigd, nadat door H.C de voorstukken zijn bestudeerd.

PH.D deelt mede, dat D woensdag a.s. de operatie inzake de Italiaanse arbeiders voltooid hoopt te hebben.

22 augustus 1960.

2

OCHTENDBESPREKING op dinsdag 23 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.RA~~ - ~~QVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~PH.BVD~~

PH.D heeft in het kort verslag gehoord van het gesprek dat gisteren met Kabels Delft heeft plaats gehad. De stemming - na het schrijven van Sociale Zaken, waarin gezegd werd dat de Italianen ongescreend kwamen en de B.V.D. bezwaren had, echter naar een oplossing streefde en een bezoek kwam brengen - was vrij koel en pas nadat men duidelijk had gesteld hoe zeer men deze arbeiders nodig had, werd het gesprek in kalmere banen geleid. De personeelschef, Mr. , toonde zich echter een geschikte man. PH.D wijst er wel op, dat Sociale Zaken in zoverre wel een beetje zijn zin heeft gekregen, dat de bedrijven nu toch weten dat het de B.V.D. is die bezwaren maakt. Het voordeel is aan de andere kant, dat wij een vinger in de pap houden.

Op vraag van H.BVD zegt PH.D dat wij het uiteindelijke resultaat van het gesprek nog zullen horen.

PH.D maakt verder melding van een gesprek van DRES met de A.K.U. over het gevaar van achter het IJzeren Gordijn reizen (naar aanleiding van de reis van de zakenliedendelegatie naar Moskou). DRES had hierbij uiteengezet wat de gevaren voor het bedrijf zelf konden zijn. Hij hoorde bij deze gelegenheid dat de heren van de A.K.U. wel eens stoffen meenemen, die ze gebruiken om zich in een IJ.G.-land goodwill te verschaffen - althans dat neemt de vergadering aan. Men was echter wel zo onder de indruk van de mededelingen van DRES, dat men het zeker eens met de Directie zou opnemen. KB/G heeft enige dagen geleden een praatje moeten houden voor enige mensen van het Philips laboratorium die naar Praag gaan en trof ook daar een kinderlijke verbazing aan over zijn mededelingen t.a.v. de gevaren alsmede de mogelijke follow-up.

PH.D stelt zich voor op korte termijn een gesprek te hebben met de heer van Binnenlandse Zaken om zich te oriënteren omtrent diens idee hoe deze kwestie het praktisch kan worden aangepakt. Daarna zou hij de zaak aan de departementen willen voorleggen en hen verzoeken hier eens iets aan te doen. PH.D heeft hele aardige verhalen klaar liggen, die als illustratie kunnen dienen en geeft een overzicht van de uitstekende aanpak van dit probleem door .

H.BVD legt er de nadruk op, dat men niet genoeg met voorbeelden uit de praktijk kan komen om de zaak wat op te fleuren en ook als tegenwicht tegen de algemeen heersende ambtelijke opvatting dat de B.V.D. al deze dingen zwaar overdrijft.

H.C ziet het er wel van komen dat dit probleem een onderdeel wordt van de security briefing.

PH.D vermeldt in dit verband het aanwenden t.b.v. de security van enkele punten uit het Special Committee Soviet Block Intelligence Operations directed against NATO rapport door en diens voornemen om het Special Committee te vragen voortdurend stof te leveren waarvan het Security Committee dan gebruik kan maken bij zijn algemene briefing, in het kort

dus een security complement uit het Counter-intelligence rapport. H.B. vermeldt nog een verhaal uit Trud over het aanklaarten van een Rus, die in het Westen bij een internationale organisatie werkzaam was en KB/G vermeldt een publicatie in Rude Pravo over benaderingen van Tsjechen door uiterst onkundige en domme Westerse inlichtingendiensten.

H.B. ziet dat De Volkskrant melding maakt van een hoofdartikel in het officiële dagblad van de Chinese Communistische Partij, waarin in felle beoordelingen de resolutie die de Veiligheidsraad in de nacht van 13 op 14 juli heeft genomen t.a.v. de Kongokwestie, wordt veroordeeld. Ook de Russen hebben met deze resolutie ingestemd. Mogelijk is dit een verklaring voor de weer zeer felle houding van Rusland in de laatste zitting van de Veiligheidsraad.

H.BVD verlaat de vergadering.

KB/G heeft gisteren een bijzonder interessant gesprek gevoerd met de heer van de Staatsmijnen. In ruil voor het voor de zoveelste maal aanhoren van de standaardverhalen van heeft KB/G hem bereid gevonden méér bij zijn directie door te drukken wat betreft algemene beveiliging en CS-zaken betreffende de Russen die daar zullen komen (notulen 10-8-'60). Het team van de Staatsmijnen dat naar Rusland is geweest, was zeer teleurgesteld teruggekomen, want niemand durfde daar enige verantwoordelijkheid op zich te nemen, zodat het er somber uitzag voor wat betreft een vlotte afwerking van deze zaak. Merkwaardig is dat de Staatsmijnen in hun maag zitten met het hele project nadat in de Linie een stuk heeft gestaan waarin het nut ervan werd betwijfeld.

heeft echter het idee dat dit mee zal werken tot een grotere bereidwilligheid van de directie, dan normaal zou zijn aangetroffen.

De Russen komen half oktober met hun team en hebben laten weten dat zij voorlopig maar voor een maand komen.

H.KA hoopt dat met niet al te sterke verhalen bij de directie zal komen, die deze dan zal vereenzelvigen met de B.V.D.

KB/G is daar niet zo bang voor.

23 augustus 1960.

OCHTENDBESPREKING op woensdag 24 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OWJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/O~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~PH.BVD~~

PH.D brengt verslag uit van de besprekingen bij

1. de A.K.U., die zich gehaast heeft weer contact met ons op te nemen. Zij zeggen dat zij niet begrijpen ooit aan Sociale Zaken gezegd te hebben, dat zij geen beveiligd bedrijf waren (notulen 19-8-1960). Het gaat bij de A.K.U. om slechts 10 tot 15 man, die overigens in een volmaakt onsabotabele afdeling werkzaam zullen zijn. De heer sprak namens de directie.
2. de R.D.M. heeft uitdrukkelijk toegezegd dat de Italianen op geen enkele vitale plaats te werk worden gesteld, vanzelfsprekend op geen enkel marine vaartuig. Gezien de algemene kennis en bevredigende wijze waarop de heer tot nog toe de personele beveiliging heeft gevoerd, gelooft PH.D niet dat wij veel bezwaar kunnen maken. Op vraag van H.BVD zegt PH.D dat wij bij de R.D.M. steeds binnen kunnen komen en kunnen contrôleren of men zich aan de afspraak houdt.
3. de DEMKA en de Hoogovens. Hier was eigenlijk een soortgelijke situatie; men weet daar alleen nog niet precies waar men de Italianen zal zetten, omdat nog niet bekend is wat voor soort mensen zij krijgen. Het is ook moeilijk om in een gesprek met de leiding van het bedrijf uit te maken welke plaatsen zo vitaal en belangrijk zouden zijn, dat sabotage met enig succes zou worden gepleegd. Wel is men zich zeer goed bewust dat er risico's zijn. Beide bedrijven vinden het zeer onaangenaam dat geen politieke screening plaats vindt en hebben gevraagd of dit niet alsnog mogelijk was, waarop is geantwoord dat men daar niet op moest rekenen. Gezien de belangstelling die beide bedrijven hebben voor de beveiliging, waarvan wij ons ook regelmatig kunnen vergewissen, achten wij niet de nodige gronden aanwezig voor de stelling, dat het risico zo groot is, dat wij ons tegen tewerkstelling van Italianen op die bedrijven zouden moeten uitspreken, aldus PH.D. Ook hier gingen beide bedrijven accoord met contrôle door ons. Wij hebben de zaak dus in de hand, aldus H.BVD en mocht een van de bedrijven er toch de hand mee lichten, dan staat ons nog altijd de weg open tot een gesprek met de directie. PH.D deelt nog mede, dat men bij de DEMKA zeer positief was en verklaarde dat foute Italianen voor hen geen probleem waren, omdat zij hen naar Italië zouden terugsturen en hun reis betalen.

Afgesproken wordt dat PH.D Sociale Zaken eerst telefonisch van onze bevindingen op de hoogte zal stellen, waarna een brief geschreven zal worden waarin verklaard wordt, dat wij een en ander van zeer nabij zullen volgen. Een afschrift hiervan zenden wij aan de betreffende bedrijven toe, zodat zij onder contrôle blijven en Sociale Zaken ziet dat de B.V.D. de vinger op de pols houdt.

PH.D wijst er nog op dat in de laatste gevallen een zo duidelijke bereidheid voor beveiliging is aangetroffen, dat het vertrouwen gerechtvaardigd is dat men zal meewerken. Eerst als de Italianen hier zijn, kunnen de bedrijven echter zeggen waar zij ze willen plaatsen.

In dit verband vraagt H.BVD zich af waarom een bedrijf als de Hoogovens zo zit te springen om enige tientallen Italiaanse arbeiders.

PH.D gelooft, dat voor bepaalde werkzaamheden nu eenmaal geen Nederlanders meer te krijgen zijn, waardoor de bedrijven met moeilijkheden te kampen krijgen. Dit zijn over het algemeen werkzaamheden die uit een oogpunt van sabotage volkomen ongevaarlijk zijn.

PH.D wil even mededelen dat bij de R.D.M. is vernomen dat er onrust is onder de arbeiders, die het tarief van 30 naar 35 opgetrokken willen zien. Nog niet is gebleken dat de woordvoerders links extremistisch zijn. Wel geeft de EVC '58 pamfletten uit.

KB/N vult dit aan met de mededeling dat in Utrecht aan bestuurders van het C.N.V. het spreken onmogelijk is gemaakt op de vergaderingen. Dat men totaal geen vertrouwen meer heeft in de huidige vakbonden, blijkt steeds duidelijker.

PH.D deelt mede, dat DRES een gesprek heeft gehad met de Internationale Directie Groep van de Unilever, over de briefing van personen die naar Moskou gaan.

De heer was zeer erkentelijk voor deze voorlichting.

H.B leest in De Waarheid over "de provocatie-plannen van Gehlen en Dulles om deelnemers aan de Olympische Spelen tot defectie te brengen".

KB/N deelt mede dat gisteren een vergadering van de Ondernemingsraad van Werkspoor Amsterdam heeft plaats gehad. Men kreeg de indruk dat de directie niet zwichtte voor de eisen van de arbeiders, maar alleen verbetering wilde aanbrengen in de C.A.O. Gisterenavond heeft de EVC vergaderd en onder de arbeiders houdt men een 24 uur-staking voor mogelijk.

H.C deelt mede dat PH.D en hij gisteren naar de heer zijn geweest (notulen 20-8-1960) en een stuk hebben overhandigd, waaruit deze vrij kan citeren t.b.v. de heterogene groep zakenlieden die naar Moskou gaat. De heer gaat zelf niet mee, wél de heer van Economische Zaken.

De heer begreep precies waar het om ging en heeft uitgebreid over de aanleiding tot dit delegatiebezoek. Hij vroeg zich af hoe het kwam dat hij 60 firma's op de lijst had staan en er evengoed 100 kad kunnen hebben, terwijl in België een maximum van 50 niet gehaald werd, omdat niet meer dan 15 firma's zich meldden.

PH.D vindt het merkwaardig dat ook de heer pas na enige tijd praten van onze kant, bleek te beseffen hoe zuiver centraal alles in een land als Rusland is gedirigeerd.

H.C deelt nog mede dat de heer na afloop van het bezoek contact zal opnemen.

24 augustus 1960.

OGHTENDBESPREEKING op donderdag 25 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~PH.B~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~PH.BVD~~

H.B leest in de courant dat een korte staking heeft plaats gehad op de werf van Verolme op Rozenburg.
BBL had H.B gevraagd of hij dit bericht aan de heer   zou doorgeven, daar deze zich de vorige keer (notulen 20-8-1960) zeer weinig geïnteresseerd had getoond. Op aanraden van H.B heeft BBL de heer   opgebeld, die verklaarde het toch op prijs te stellen op de hoogte te worden gehouden, ook al kon hij niet direct iets met onze berichten doen.

H.B brengt de arrestatie van 147 Amerikaanse spionnen door de Oost-Duitsers ter sprake.
Men vraagt zich af of dit verband houdt met het overlopen van   .

Op vraag van H.BVD deelt H.B mede, dat PH.B vandaag, bij afwezigheid van BAB, naar de voorbespreking voor het ISAM zal gaan, zoals indertijd met Admiraal Kist is afgesproken.

KB/G heeft een Nederlands zakenman uit Arnhem   gesproken, die veel zaken doet met de D.D.R. en een soort financieringsbureau als buffer tussen de Nederlandse zakenlieden en de D.D.R. heeft.

Op het ogenblik is het zo, dat waar het Oost-Duitse paspoort niet wordt erkend door het Westen, een visum alleen wordt verstrekt op een document van de Allied Travel Board in Berlijn. Het duurt soms zeer lang, voordat men dit document krijgt, terwijl het visum slechts drie dagen in beslag neemt. In gevallen waar een spoedige overkomst gewenst is, zoals bijvoorbeeld bij een door de D.D.R. geleverde machine, die in Nederland aangekomen niet

- blijkt -

blijkt te functioneren en alleen door deskundigen uit de D.D.R. kan worden gerepareerd met het oog op de assurantievoorwaarden, kan dit zeer nadelige gevolgen hebben. Als een dergelijke deskundige pas na maanden komt, is dit namelijk aanleiding voor een Nederlands bedrijf om elke verdere zakelijke relatie met de D.D.R. te verbreken - en dit is onaangenaam voor het financieringsbureau van . Hij vertelde, dat de Belgen de bovengeschieds- te moeilijkheden omzeilen door i.p.v. een visum, vlot een laissez-passer te verstrekken, dat voor een korte tijd geldig is en dat de houder verplicht op het vliegveld Melsbroek België binnen te komen.

Als wij dezelfde methode zouden toepassen, zou dit het zakenverkeer met de D.D.R. van personen die te goeder trouw zijn, ten goede komen, aldus KB/G. De andere kant van de medaille is dat de mensen die met een laissez-passer België binnen komen, kunnen uitzwermen over Nederland en Luxemburg, v.v. KB/G gelooft dat het de moeite waard is te contrôleren of dit verhaal inderdaad juist is.

H.BVD wijst op de tweeledigheid van deze zaak. Wij kunnen na het bericht gecontrôleerd te hebben, gaan klagen bij , dat de Belgen de regels ontduiken en wij dus op deze manier "vulles" via België in Nederland krijgen, daar de garantie van de Travel Board bij deze procedure komt te vervallen. Een tweede is dat wij inderdaad zouden helpen en opdracht zouden geven om terwille van het Nederlandse bedrijfsleven wat soepeler te zijn en de procedure van de Belgen te volgen. In dat geval kunnen wij echter nauwelijks gaan klagen bij de heer , aldus H.BVD.

KB/G gelooft dat het nuttig zou zijn dat het soort lezingen dat wij gehouden hebben voor onze oude vrienden over de zaak SMIRNOV, wordt uitgebreid tot relaties. Aanleiding tot deze gedachte is dat KB/G vernam dat een betrekkelijk alledaagse juffrouw van het R.C.N. bijzonder bevriend is met de verblindend schone uit Berlijn, die een cursus volgt op het Vredes Paleis.

PH.D deelt mede, dat deze voordrachten reeds zijn geplanned voor de volgende Heelsum-bijeenkomst.

H.BVD komt te spreken op het T.C.L. en vraagt of deze voordrachten nog heeft gehouden, waarop PH.D antwoordt, dat hier nooit iets van terecht is gekomen.

gaat nu weg en wordt opgevolgd door een Engelsman (notulen 30-7-1960). De activiteit van is zeer verheugend en bepaald positief, aldus PH.D. Hij zou zeker met de nodige achtergrondskennis van ons een voordracht kunnen houden, maar PH.D gelooft dat een gast-spreker meer indruk maakt.

25 augustus 1960.

OGHTENDBESPREKING op vrijdag 26 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.E~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/GZ~~ - ~~KB/A~~
Afwezig : ~~PH.BVD~~

H.BVD heeft een uitnodiging ontvangen voor bijwoning van de opening van de verbouwde politieschool in Wassenaar en daaropvolgende maaltijd. H.KCP en H.E zijn beiden op de openingsdag met vakantie. H.KA zal met H.E overleggen wie dan wel namens de B.V.D. van de uitnodiging gebruik zal maken.

H.BVD verwacht vanmiddag op het CVIN vragen over de onrust in het bedrijfsleven. Wij hebben de laatste tijd gerapporteerd dat de E.V.C. na de splitsing, als gevaarlijke groepering vrijwel heeft opgehouden te bestaan. H.BVD verwacht dus dat men wil weten - ook omdat men steeds graag stakingen aan de communisten toeschrijft - of de E.V.C. deze onrust heeft veroorzaakt, dan wel alleen gebruik maakt van reeds bestaande onrust, terwijl er nog een derde mogelijk is, namelijk dat zij er helemaal niets mee te maken hebben en net doen alsof.

In de discussie komt naar voren dat de stakingen oorspronkelijk hun grond vinden in redenen van sociaal/economische aard, namelijk een algemeen gevoel van onlust dat de arbeiders onvoldoende meedelen in de algemene welvaart. De concrete aanleiding was echter bijna steeds te herleiden tot ongelijkheid in de beloning, waarbij als voorbeelden worden gegeven

- a) de Maatschappij Nederland betaalde hogere lonen dan de andere havenbedrijven. Gevolg: staking in de haven;
- b) een zeer onhandig toegepaste loondifferentiatie, waarbij de arbeiders niet werd medegedeeld, waarom ineens A meer verdiende dan B;
- c) de activiteit van de koppelbazen, waardoor een hoeveelheid werk die voorheen door arbeiders van het bedrijf werd verricht, nu door tussenkomst van de koppelbazen door andere arbeiders werd gedaan, die door de koppelbazen veel beter betaald werden.

De aldus ontstane spontane stakingen werden niet gesteund door de Uniebonden. De arbeiders zochten steun en leiding, hetgeen zij nu vinden in de E.V.C., die de gevoelens die bij de arbeiders spontaan ontstonden, op de juiste manier exploiteert. Bij de arbeiders leeft de behoefte aan een andere vakorganisatie dan de witteboorden-organisaties, één die hun belangen beter behartigt.

H.B heeft getracht gisteren te bereiken, die hem had laten weten een afspraak te willen maken, maar hij was voortdurend op stap, naar H.B aanneemt, om zijn stem hier en daar te laten horen.

H.B spreekt over het verhaal in de courant dat Chroestsjov een tweetal brieven zou hebben gezonden, waarvan een voor binnenlands gebruik is bestemd en de ander aan de buitenlandse partijen is gericht, waarin steun wordt verzocht tegen het streven van Peking. Het Reuter-bericht is afkomstig uit Washington en zou ontleend zijn aan de Amerikaanse inlichtingendienst. H.B kan niet beoordelen wat het bericht waard is;

H.KA komt terug op de aangelegenheid van visaverstrekking in Berlijn. Het is zo dat wij alleen een visum-verklaring afgeven op het document van de Allied Travel Board. De Belgen eisten dit niet en gaven het zo af, waarschijnlijk dus geen laissez-passer, zoals gisteren werd gezegd, maar een visumverklaring. De Belgen hebben zich nu echter bereid verklaard één lijn met ons te trekken en H.KA hoopt dat hieraan inderdaad door de Belgen wordt gewerkt.

26 augustus 1960.

OCHTENDBESPREKING op zaterdag 27 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OWD~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - PH.D - KB/G - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~PH.BVD~~

H.BVD deelt mede dat voor het ISAM alleen is overgenomen hetgeen betrekking had op activiteiten op het gebied van de stakingen, waarbij H.BVD enige achtergrond heeft gegeven, vooral t.b.v. de twee nieuwelingen de Overste en Overste

Bij de kennismaking met Overste (notulen 8-7-1960) is afgesproken, dat hij hier zou komen om te worden ingelicht over de werkzaamheden van de B.V.D., waarvan hij nog geen idee heeft. H.BVD heeft gisteren nu voorgesteld dat de heren en samen grondig over de taak/werkzaamheden en samenwerking met de MID worden gebriefed. Het eerste onderhoud is bepaald op donderdag 1 september van 2 tot 5 uur. H.BVD zal die dag beginnen met KB/G en H.C. H.BVD wijst echter op het belang dat de heren worden ingelicht over het B-aspect, dat er hier namelijk een organisatie is, die hen beschermt tegen aanvallen in de rug, dat zij hier terecht kunnen voor inlichtingen over politieke betrouwbaarheid. Verder zouden zij zich grondig op de hoogte moeten stellen van de samenwerking tussen BPR en de heer van de NTB - krachtens afspraak met de heer van de MID. H.KA wijst er op dat BPR geen contact heeft met de LUID en PH.D vult dit aan met te zeggen dat de NTB deze gegevens verzamelt krachtens het feit dat zij in oorlogstijd voor de veiligheid verantwoordelijk is. Dit is een aparte taak van de MID en de LUID kan/zal waarschijnlijk nooit eisen deze gegevens ook te krijgen.

PH.D kondigt aan dat D bij de briefing ook graag een woordje mee zal spreken, voornamelijk over de samenwerking met MID en LUID bij de beveiliging van de bedrijven.

H.C wijst op het belang dat Overste meteen leert werken met het statuut MID - BVD, waarbij KB/G aantekent dat hij zou moeten worden gedwongen eventuele kritiek aanstonds te onzer kennis te brengen, zodat hij niet de kans krijgt deze op te zouten tot het proefjaar voorbij is.

H.BVD gelooft dat de enige juiste tactiek om deze mensen naar ons toe te halen is, de kaarten op tafel te leggen en hun zoveel te geven als maar mogelijk is.

Verdere gegadigden bij de briefing zijn ook nog KO en KEB, aldus H.BVD.

H.BVD deelt mede, dat op 8 september de voorbespreking voor Indonesië is. De heer zal verzocht worden daarheen te gaan.

PH.D signaleert dat Sociale Zaken ons al dan niet bewust om de tuin heeft geleid. PH.D had afgelopen week telefonisch van hen vernomen dat de lijst van bedrijven die om Italianen hadden gevraagd en die eerst voorlopig was, nu in het net was opgeschreven. Op zijn verzoek heeft PH.D deze lijst toegestuurd gekregen en tot zijn stomme verbazing geconstateerd, dat hierop zowel Werkspoor Amsterdam als Werkspoor Utrecht voorkomen. Wij zullen wel nog naar deze bedrijven toegaan, aldus PH.D., maar de zaak is al aan de gang en daar is niets meer aan te doen. Na discussie wordt besloten een brief te schrijven aan de heer Mansholt, waarin wij met enige scherpste constateren, dat lijst II afwijkt van lijst I.

H.B ziet dat de couranten weer melding maken van de controversie Peking - Moskou. Men vraagt zich af of het verhaal van de brieven van Chroestsjov waarnaar agenten van de Amerikaanse dienst op zoek zouden zijn, een Amerikaanse stunt is van de koude oorlog. In dit verband vertelt H.BVD dat hij Overste gisteren op de mogelijkheid heeft gewezen dat Powers tevoren is gebriefed om de houding aan te nemen van: de Amerikaan, zoals een Rus die zich voorstelt. Overste vond namelijk dat Powers zich vrij lamlendig had gedragen. Men vindt echter het gedrag van Powers zozeer natuurlijk dat men een briefing betwijfelt, afgezien van het feit dat de man volgens de regie zelfmoord had moeten plegen.

27 augustus 1960.

OGHTENDBESPREKING op maandag 29 augustus 1960

Aanwezig: H. BVD - H.KA - OVJ - H.B - H.C - PH.D - KB/G - KB/N

Afwezig : PH. BVD

H.KA brengt het rapport ter sprake, dat de Commissie voor de Vreemdelingencontrôle heeft uitgebracht. Zoals H.KA reeds eerder mededeelde, is het resultaat van de besprekingen schaars. Het voornemen dat de Marechaussee aan de grens een wakend oog blijft houden, betekent dat voor ons de mogelijkheid tot bestellingen blijft. In de gevallen dat deze bestellingen van dien aard zijn, dat een herstel van de personencontrôle tijdelijk noodzakelijk zou zijn, hebben wij de verplichting ons met de administrateur van de Grensbewaking, Kolonel , in verbinding te stellen (notulen 29-4-1960).

Wat betreft het binnenland is het resultaat **poor**, omdat de enquête onder de politiecorpsen niets heeft opgeleverd. H.KA leest een en ander uit de antwoorden voor. Niemand durft om versterking van de Vreemdelingendienst te vragen, mogelijk uit angst dat men dan gedwongen zal worden dit ten koste van andere politie-onderdelen te effectueren. Van die kant ondervinden wij dus niet de minste steun, aldus H.KA.

H.BVD denkt aan de mogelijkheid om in overleg met de P.G. en door middel van de Rijksrecherche, steekproeven op de hotelcontrôle te nemen à la H.KO. Dit zou bij de a.s. P.G.-vergadering misschien ter sprake gebracht kunnen worden, waarbij wij als aanknopingspunt het voor de Delftse I.D. onbekend gebleven verblijf van gedurende 14 dagen zouden kunnen nemen.

H.KA wil twee dingen onderscheiden, namelijk de hotelcontrôle en de controle op de in de gemeente verblijvende vreemdelingen. Het laatste probleem is verreweg het grootste, daar a) de grote massa niet op de hoogte is van de meldingsplicht b) zij zich niet hoeven te melden als zij korter dan 8 dagen blijven, c) juist de interessante targets althans voor wat betreft de B-kant, steeds bij vrienden logeren en d) spontane meldingen van Vreemdelingendienst of recherche aan I.D. vaak achterwege blijven. Volgens KB/N is dan ook de enige mogelijkheid om de situatie meester te blijven, vergroting van het infiltranten-net van de I.D.'s, waarmee naar zijn schatting 5 jaar gemoeid zullen gaan.

H.KA heeft PH.C om een nota gevraagd, waarin een beeld moet worden gegeven in hoeverre wij enige kijk hebben op hetgeen langs de Oost-grens binnen komt en H.C spreekt over de huidige procedure om de visumaanvragen bij de Visadienst selectief te bekijken en de voor ons belangrijke aanvragen over te tikken. Wat betreft de aanvragen voor een visum door personen die naar België willen reizen, deze krijgen wij in ongesorteerde bundels met grote vertraging en H.C ziet het rendement daarvan ook niet groot worden. De gevolgen van de grensliberalisatie zullen voor de contra-spionage dus grote complicaties met zich meebrengen, waarbij PH.D ook nog onze toekomstige zorgen aanroert door te spreken over de streefdatum van 1-1-1961 voor de vrije emigratie van arbeiders binnen de E.E.G. Dezen kunnen dan zonder visum vrijelijk binnen dit gebied rondreizen. Daar zij wel een werkvergunning nodig hebben, denkt PH.D hierbij minder aan de gevolgen voor de beveiligde bedrijven dan wel aan het contra-spionage aspect. Besloten wordt, dat het rapport eerst moet circuleren, waarna kan worden afgesproken of wij het al dan niet ter sprake zullen brengen op de P.G.-vergadering.

H.KA is vrijdagmiddag bij de Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken geweest om te spreken over de vernietiging. H.ACD is de laatste maanden bezig geweest een nieuwe lijst samen te stellen die hij aan de afdelingen ter goedkeuring heeft voorgelegd. H.KA heeft de één en drie-jaar termijn van deze lijst aan Mr. laten zien om te demonstreren hoe onaanzienlijk de hierop figurerende stukken zijn (aanbiedingsbriefjes etc.). Mr. die eerst gesproken had in de zin van: "Maar dit stopt U toch in de prullemand", nam het woord "archiefstukken" in de mond, nadat juffrouw had gesuggereerd, dat hij de B.V.D. de vrijheid zou geven zelf over de vernietiging van deze stukken te beslissen. Afgesproken is dat wij doorgaan met het voorleggen van lijsten, die de Secretaris-Generaal zal tekenen en H.ACD dan zal afwerken.

Men gelooft overigens dat alleen beleidstukken van onze Dienst archiefstukken in de geest van de Wet zijn. H.KA heeft verder van juffrouw gehoord, dat er een circulaire komt, dat wij ons van bepaalde stukken makkelijker kunnen ontdoen. Deze circulaire geldt voor alle ambtelijke instellingen, daar iedereen met te snel groeiende archieven zit. H.BVD stelt voor dat wij in een volgende lijst een nog ruimere omschrijving zullen geven, zodat wij een iets vrijere hand hebben.

29 augustus 1960.

OCHTENDEBESPREKING op dinsdag 30 augustus 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/H~~
Afwezig : ~~PH.BVD~~

Da gezien op 5/7/61

H.BVD deelt mede dat hij met OVJ vanmiddag naar Minister Visser gaat, voor wie hij een verhaal zal houden over de B.V.D. en speciaal alle facetten die naar de kant van defensie, MID of Generale Staf zijn gericht zal belichten.

Op vraag van KB/G zegt H.KA dat Kolonel _____ tijdens de afwezigheid van H.BVD is komen afscheid nemen.

H.KA vindt het sneu in de notulen te lezen, dat het resultaat van de besprekingen van de commissie, waaraan hij heeft deelgenomen, voor wat betreft het binnenland "nihil" wordt genoemd. Hij zou hier het woord "pover" voor in de plaats willen hebben.

OVJ memoreert het bezoek van de heer _____, waarbij gesproken is over een op te richten inlichtingendienst in de Antillen (notulen 12-7-1960). Intussen heeft de heer _____ uit Curaçao antwoord gekregen op zijn vraag om de aard van de contacten met de B.V.D. te willen omschrijven.

H.BVD deelt mede, dat H.M. Ambassadeur in Cairo, Mr. _____, gisteren is komen spreken over het incident rondom mevrouw _____ op zijn ambassade.

H.C houdt een gloedvol betoog, waarin hij de hoop uitspreekt dat in den vervolge de incidenten pre-selecteert en ons alleen diè voorlegt, waarin een duidelijk security aspect aanwezig is om incidenten van zuiver amoureuze aard zelf te ontwarren, zodat wij niet overstroemd worden met roddel van Buitenlandse Zaken.

H.C memoreert (notulen 13-5-1960) het geval van de jongeman van Philips, die de evangelisatie is gaan bedrijven in Oost-Duitsland. Van _____ van de jongeman heeft CS vernomen wanneer hij terugkomt en _____ zal hem tegemoet reizen om te trachten een afspraak met hem te maken. De jongen en _____ beiden zijn zo door de pers belegerd, dat deze de oorspronkelijke toezegging dat wij het eerste verhoor konden houden, niet gestand heeft kunnen doen. H.C vindt het toch nodig, dat wij te weten komen wat er in deze maanden met deze jongen is gebeurd.

KB/G deelt mede, dat alle 13 Russische deelnemers aan het congres voor Electronen Microscopie hebben afgezegd, zonder opgave van reden.

30 augustus 1960.

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~PH.BVD~~

H.BVD en OVJ hebben gisteren een bezoek gebracht aan Minister Visser, aangezien deze

de wens te kennen had gegeven iets meer van de BVD te weten. Toen H.BVD en OVJ gisteren echter binnen stapten, was Minister Visser begonnen te zeggen dat hij sterk organisatorisch denkt en hij vroeg zich dus af of dit gesprek veel zin had en of niet alles over Minister Toxopeüs moest lopen. H.BVD heeft hierop verklaard dat hij alleen kwam uitleggen wat de B.V.D. doet en tot hoeverre de Minister kan rekenen op de hulp van de B.V.D. OVJ heeft later nog gewezen op het K.B. waarin staat vermeld dat het mogelijk is dat wij rechtstreeks contact met allerlei instanties hebben en dit niet allemaal over de Minister van Binnenlandse Zaken hoeft te lopen.

H.BVD heeft ongeveer een uur gesproken, nu en dan onderbroken door Minister Visser, die vragen stelde.

1. H.BVD is begonnen met het K.B. te laten zien en de taak van de B.V.D. uiteen te zetten. Daarbij in de eerste plaats vermeld, dat a) wij moeten voorkomen dat een 5e colonne de strijdkrachten in de rug zou aanvallen; b) dat wij moesten zorgen dat de vitale bedrijven die straks bij mobilisatie en concentratie een rol spelen, blijven draaien; c) dat Overheidsgeheimen, speciaal in de militaire sector, moeten worden beveiligd. Hierbij heeft H.BVD gesproken over de rol van de Secretaris-Generaal en over de taak van G2, die in het Beveiligingsvoorschrift staat omschreven, terwijl de B.V.D. niets anders doet dan gegevens verstrekken aan de Secretaris-Generaal, die hierop kan handelen, daar immers de B.V.D. geen executieve bevoegdheden heeft.
2. Over COSMIC had Minister Visser meer gehoord en hij beklagde zich dat hij nooit de kans kreeg COSMIC-stukken te lezen, omdat hij op kantoor geen tijd had, ze niet mee naar huis mocht nemen en de Marechaussee ze hem na iedere vergadering afnam. Op zichzelf vond H.BVD het verheugend dit te horen, daar de beveiliging beter blijkt dan wij dachten.
3. De model-contracten voor bedrijven die defensie-opdrachten uitvoeren heeft de Minister behouden ter nadere bestudering.
4. Verder heeft H.BVD het tableau van CS laten zien, waarop de sterkte der IJ.G.-vertegenwoordigingen in Nederland staat opgetekend naast de sterkte van onze vertegenwoordigingen in die landen. H.BVD heeft Minister Visser om zijn medewerking gevraagd om - als dit ooit in de Ministerraad wordt behandeld - aan te dringen op vermindering van de bezetting van de IJ.G.-vertegenwoordigingen en verklaard dat wij op zijn medewerking rekenen als wij een IJ.G.-diplomaat persona non grata verklaren.
5. De questionnaires aan onze dubbel-agenten waarop H.BVD de belangrijkste vragen had aangestreept, heeft Minister Visser doorgelezen en teruggegeven.
6. Over de samenwerking MID - BVD heeft H.BVD iets uitvoeriger gesproken en gezegd dat dit nu dank zij de coördinator, deze coördinator is geregeld. H.BVD heeft veel ophef gemaakt van de noodzaak dat Admiraal Kist aanblijft - hiervan heeft Minister Visser een aantekening gemaakt.
7. Tenslotte heeft H.BVD de grafieken laten zien van de gevolgen van de daling van de Russische geboortecijfers in oorlogstijd voor het Russische leger en het arbeidspotentieel, nu en in de komende jaren.

- Minister Visser -

8. Minister Visser beklagde zich er over dat zijn Ministerie zo lek als een mandje was. Hij gaf voorbeelden van zaken die hij aan een kleine commissie had gegeven om te laten uitzoeken en die enige tijd later in de courant stonden. H.BVD heeft gezegd, dat in dergelijke gevallen compartimentering een vereiste is en dat het verder een kwestie is van security-opvoeding. Minister Visser betwijfelde of ooit door de Secretaris-Generaal of anderen security-talks zijn gehouden en H.D verklaart desgevraagd niet af te weten van een security-opvoeding bij Defensie - wel bij de strijdkrachten. H.BVD heeft verteld hoe wij de mensen uitzoeken, testen en naar een cursus sturen en heeft er op aangedrongen dat Minister Visser een dergelijke gang van zaken op zijn eigen Ministerie zal bevorderen. Men spreekt er over dat de lekkage bij Defensie geen zaak voor ons is, omdat hier geen kwestie is van staatsgeheimen, maar ambtsgeheimen. Opvoeding is dus het aangewezen middel om hierin te verhelpen. H.BVD wil trachten voordat de heer [ ] als Secretaris-Generaal door de heer [ ] wordt opgevolgd, aan te dringen op de wenselijkheid dat Defensie iets gaat doen aan de security-opvoeding van zijn ambtenaren.

9. Minister Visser zei dat hij een moeilijk jaar achter de rug had en hoopte dat het volgend jaar beter zou zijn. Hij maakte zich bezorgd over eventuele ongeregelheden rondom de inschepping van troepen naar Nieuw Guinea en vroeg of wij hier iets aan konden doen. H.BVD heeft uiteengezet, dat hij zelf de afweermaatregelen moest verzinnen en dat onze taak niet verder gaat dan inlichten over eventuele plannen tot relletjes. In dit verband zegt KB/N dat BCP de vraag van de militairen heeft gekregen om alles hierover door te geven. Tot nog toe heeft alleen de Vredesbeweging iets opgezet, maar dit is nog niet op de inschepping gericht.

H.BVD heeft een vriendelijk briefje van de heer [ ] ontvangen, waarin hij bedankt voor het grandioze afscheid van de Dienst.

H.B. leest in De Volkskrant, dat aan de Secretaris-Generaal van de C.P.F., Duclos, de toegang tot Nederland is ontzegd door de Marechaussee. Hij arriveerde via Curaçao uit Havanna, waar hij het partijcongres had bijgewoond. Men heeft hem verboden het vliegveld Schiphol te verlaten en hij is met het vliegtuig naar Parijs vertrokken.

KB/N herinnert er aan, dat het vandaag een belangrijke dag is nl. of de werkgevers in de metaalindustrie wel of niet zullen toegeven aan de looneisen van de stakers.

H.C meldt dat (notulen gisteren) inderdaad door in de trein is gehoord. De algemene indruk is dat de jongeman lijdt aan religieuze manie. Een en ander wordt nog uitgezocht.

KB/G deelt mede dat in Literaturnaja Gazeta een drie kolommen lang artikel staat van de hand van de drie Russische persmensen die hier zijn geweest (notulen 4-8-1960).

Na vriendelijke woorden aan het adres van Nederland in het begin komt plotseling de beschuldiging, naar aanleiding van het geval SMIRNOV, dat wij in dienst van het Pentagon staan en de Smirnov-zaak hebben opgeblazen als represaille voor het U-2 incident.

OVJ gaat vrijdag naar de heer Van Tuyll en zal graag voordien de essentie van het artikel in vertaling ontvangen om hem te tonen.

31 augustus 1960